

Ilaqutariinnut naartusortalinnut
siusissukkut suliniuteqartarneq
pillugu suliaqartartunut
najoqqutassiaq

ISUMAGINNINNERMUT
AQUTSISOQARFIK
SOCIALSTYRELSEN

Siusissukkut Suliniuteqartarneq

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik - Meeqqanik Inerisaanermut
immikkoortortaqarfik

P. H. Lundsteensvej 2, 3900 Nuuk

Imarisai

Aallaqqaasiut	6
Siunertaq tungaviusorlu	6
Siusissukkut Suliniuteqarnermi sullinneqartut	7
Peqqissusermik kulturikkullu assigiinngissutsinik paasinnineq	8
Pinnngortitap atorneqarnera	11
Oqaatsit/oqalutseqarneq	12
Najukkani atukkanut naleqqussarneq	13
Siusissukkut Suliniuteqarneq	14
Siusissukkut Suliniuteqarnermi suliaqartut sorliit peqataassappat	18
Sulianik suliaqartut assigiinngitsut sunik akisussaaffeqarpat	19
Sulianik suliaqartut assigiinngitsut Siusissukkut Suliniuteqarnermi qanoq iluaqutaasinnaaneranunut assersuutit	22
Suliap ingerlaneranunut assersuut	24
Suleqatigiinnerup aqqissuunnera	25
Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigeeriaaseq	25
Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinneq attaveqaqatigiinnerlu	26
Siusissukkut Suliniuteqarnermi atuuffiit	28
Akuersineq inunnillu paasisutissat mianernartut	29
Inuit pillugit paasisutissat qaqugukkut avitseqatigiissutigineqarsinnaappat?	29

Nipangiusimasussaatitaaneq pillugu immikkut	31
Ilaqutariinnik suleqateqarneq	32
Suleqatigiinnermi qaangerniagassanik isumaginnineq	33
Suleqatigiinnermut suliatigullu pullavik ilaqutariillu pillugit siunnersuut	33
Siunnersorneqarnissamut periarfissat	34
Inaarutaasumik oqaaseqaatit	34
Naleqqiussat	35
Ilangussat	36
Ilangussat 1 Siusissukkut Suliniuteqarnermi ataatsimiinnermi ullormut oqaluuserisassanut assersuut	37
Ilangussat 2 Siusissukkut Suliniuteqarnermut akuersinermik nalunaarut	38
Ilangussat 3 Oqaluttuarnermik suullu tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarneq (narrativ tilgang)	42
Ilangussat 4 Assersuut	45
Ilangussat 5 Ingerlatseriaatsit immersugassallu assigiinngitsut	47
Ilangussat 5.1 Innersuussinermut immersugassamut siunnersuut	47
Ilangussat 5.2 Suliap ingerlanneqarneranut naliliinissamut ataatsimiinnissamut imaluunniit attaveqaatit ataatsimiinnissaannut siunnersuut	49
Ilangussat 5.3 Ingerlatsinissamut pilersaarut	51
Ilangussat 5.4 Ingerlatsinissamut pilersaarut - Case eksempel	53
Ilangussat 6 Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20 26. juuni 2017-imeersoq	56

Siulequt

Siusissukkut suliniuteqarneq pillugu atuagaq najoqqutassiaq nuannaarutigingaarlugu saqqummiupparput. Atuagaq najoqqutassiaq ataatsimik siunertaqarluni pilersinneqarpoq: ilaqutariit unammillernartumik inissisimasut sapinngisamik pitsaanerpaamik tapersersorniarlugit Siusissukkut Suliniuteqarneqartunut suleriaatsit suleqatigiinnerillu pitsanngorsarniarlugit.

Siusissukkut suliniuteqarneq ilaqutariinnillu unammillernartumik inissisimasunik meeraanillu ikorfartuineq immikkut pingaaruteqarpoq naartusut/ilaqutariingortussat sunnertianerusinnaammata. Siusissukkullu suliniuteqarnikkut inuunermi kingusinnerusukkut qaangerniagaaqalernissaat pinaveersaartinneqarsinnaallutik. Erninerup kingorna anaanngortut ataatanngortullu amerlanerpaartaat tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisarput. Ilaqutariinnut unammillernartumik inissisimasanut Siusissukkut Suliniuteqarneq ilaqutariittut inuunerup peqqinnartumik aallartissinnaanissaanut aalajangiisuusinnaavoq.

Ilutigitillugu nassuerutigissavarput toqqissisimanerusumik inuulernissamut aqut amerlasuutigut pisariusinnaammat aammalu qaangerniagassaqarluni, ilaqutariinnut pineqartunut sulianillu suliaqartunut. Taamaammat najoqqutassiaq isumassarsiorfissatut iltersuutinillu aallerfissatut pilersinneqarpoq, nammatat oqilisarniarlugit pitsaasumillu allanngortitsinermik siunertaqarluni.

Suliatsinni Siusissukkut Suliniuteqarnermi anguniakkatsinnik ataatsimut paasinninnissaq pingaaruteqarpoq. Uuma najoqqutassiaq saqqumiuppai paasissutissat, siunnersuutit aamma suleriutsit ilisimatusarnermik misilittakkanillu tunngaveqartut. Najoqqutassiaq siunertaraa iluaqutaasussamik sakkussanik tunniussaqaarnissarput, ataqatigiissakkamillu suleqatigiinnerup nukittorsarnissaa taamalillutal ilaqutariinnut siusissukkut suliniuteqarnissamik pisariaqartitsisunut pitsaanerpaamik aaqiissutissanik neqerooruteqarsinnaanissaq. Siusissukkut Suliniuteqarnermi ikiummik pisariaqartitsisoqartorujussuunera paasinarsisimavoq.

Siusissukkut Suliniuteqarneq atuutilersinniarlugu nuna tamakkerlugu sulineq Innuttaasut Peqqissusaannik Ilisimatusarfimmiit 2021-mi nalilersorneqarpoq. Nalilersuinermi Siusissukkut Suliniuteqarnermi illoqarfinni nunaqarfinnilu suleqatigiinnut atugassarititaasut sammineqarsimapput. Naliliineq sammiviliisimavoq uani najoqqutassiami suliasat ingerlanneqartarneranut pitsanngorsaasussatut, taavalu qanoq suliasat ingerlanneqartarnerat pitsanngorsarneqarsinnaanerat piviusumillu qanoq atorpeqarsinnaaneranut. Najoqqutassiaq Siusissukkut Suliniuteqarneq ilaqutariinnut naartusortalinnut 2006-imeersoq atorlugu suliareqqitaavoq.

Najoqqutassiaq pilersinniarlugu peqataasimasut tamaasa qujassuteqarfigaagut, pingaartumik suleqatigiissitat kommunini peqqinnissaqarfimmilu sulianik suliaqartunik inuttaqartut. Piffissamut atorsimasassinnut suliallu pillugit piginnaasassinnut qujanaq. Ilisimasanik misilittakkanillu avitseqateqarneri ilaqutariinnut pisariaqartitsinerpaanut iluaqutaasumik iliuseqarneq nukittunerulersitsillunilu ataqatigiissitsilissaaq.

Naggataatigut Siusissukkut Suliniuteqarnermi nuna tamakkerlugu suleqatigiinnut uummammit qujanaq, ilissi tassaavusi ilaqutariinnut meeqqanullu inuunermi pisariaqartitsinerpaanut ullut tamaasa allanngueqataasut. Annertuumik suliniuteqarputsi.

Atuarluarnissassinnik kissaappassi, neriutigaarpullu najoqqutassiaq eqqarsaatersornissamut kingornalu iliuseqarnissamut aallarfiusinnaajumaartoq.

Inussiarnersumik inuullaqqusillunga
Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik

Aallaqqaasiut

Siunertaq tunngaviosorlu

Najoqqutassiap matuma Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnut nutartikkanik najoqqutassaqarnissaq, siunnersuuteqarnissaq, sakkussaqarnissaq ataatsimullu tunngavissaqarnissaq siunertaraa. Suliaqarnermi ersarissaassaaq, suleqatigiinnissamut soqutiginnilersitsilluni kiisalu Siusissukkut Suliniuteqarnermi sakkussanik atorneqarsinnaasunik takutitsilluni. Taamaallillunilu Siusissukkut Suliniuteqarnermik suliaqarneq ajornannginnerulersillugu.

“Meeqqat tamarmik inu-
nermi atugarissaarnermik
ineriartornermillu siuarsaa-
sumik toqqissillutik isumas-
sorneqarlutillu inuunertik
peqqinnartumik aallartisa-
savaat. Meeqqap inuunermi
periarfissarisinnaasaanut ullut
1.000-t suilliit pingaaruteqar-
luinnarput.”

(Inuuneritta III)

Siusissukkut Suliniuteqarneq ilaqutariinnut unamillernartumik inissisimasunut naartulernermiit meeqqap marlunnik ukioqalernissaata tungaanut suliniutaavoq, tassani suliassaqarfiit akornanni suleqatigiiaat soorlu Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiit ataqatigiissaarinerminni suliniutigissagaat meeqqanut atugassarititaasut siuarsassallugit aammalu ilaqutariit pisariaqartitaat aallaavigalugit ikorfartorneqarnissaanik qulakkeerinninissaq.

Aalajangersimasumik pinaveersaartitsinermik suliaqarneq Siusissukkut Suliniuteqarneq aqputigalugu naartusut angajoqqaanngortussallu taavalu

ilaqutariinnut mikisunik meerartalinnut ilaqutariit-
tut peqqinnarnerusumik aallartinnissamik periarfissu-
siisuuvoq.

Meeqqap naartuuneraniit ataatsi-
mik ukioqalernissaata tungaanut
piffissaq pingaarutilerujussuuvoq.
Taamalinerani meeqqap qanin-
nerpaamik isumassortiminut
attaveqarnera aallartereertarpoq,
tamannalu meeqqap ineriartorner-
anut inuunermilu kingusinnerusuk-
kut peqateqarnernut imminullu
tatiginerannut aalajangiisuulluni

(Væver 2008)

Kommunalbestyrelsi “suleqatigiinnik” taaneqar-
tunik 1. januar 2013-imili pilersitsissallutik pisus-
saaffeqartinneqarput. Pisussaaffik Meeqqanut suli
atualingitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaas-
unik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut
inatsisaat nr. 62 20. november 2023-imeersumi § 5,
imm. 1-imeerpoq (kingorna taaneqartoq “meeqqap-
nut suli atualingitsunut inatsit”), tassani allassi-
malluni:

“Kommunalbestyrelsimit meeqqat ataasiakkaat
attaveqarfiisa akornanni ataqatigiissakkamik su-
leqatigiittoqarnissaa qulakkeerneqassaaq. Pisar-
iaqartitsisoqartillugu ingerlatsiviit ataasiakkaat
meeqqamik sulinermit toqqaannartumik attuu-
massuteqartut akornanni inuttalernerqartumik su-
leqatigiinnik kommunalbestyrelse pilersitsissaaq.”
(Inatsisartutlov nr 62 af 20. 11. 2023 (nalunaarutit.gl))

Nalunaarummi nr. 36-mi 24. september 2020-meersumi § 14 malillugu suleqatigiinnik pilersitsisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarneranik kommunalbestyrelsip naliliinerani pingaartinneqassaqaq meeraq atugarliornerseq, angerlarsimaffimmi isumaginninnikkut ajornartorsiuteqarnerseq imaluunniit immikkut ilisimasalimmit ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinersoq, assersuutigalugu naqinnernik ilisarinnissinnaanginnerup, ADHD-p, timikkut innarluuteqarnermut imaluunniit sumiginarneqarnerup nassatarisaanik.

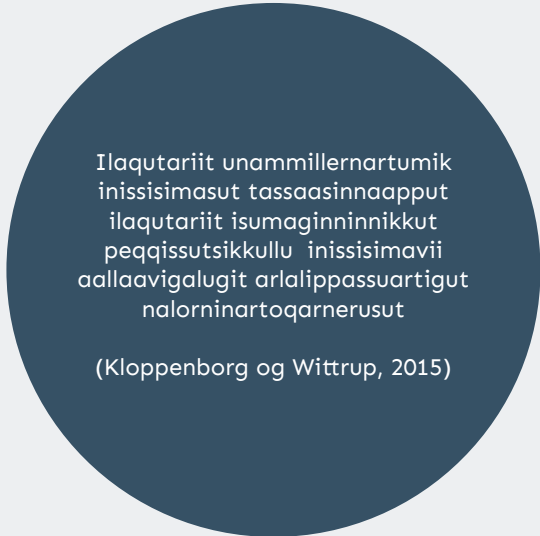
Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiit meeqqanut sulit atualinngitsunut inatsimmi § 5 malillugu suleqatigiuppuit, meeqqap naartunngorneraniit (anaanaasup naartulerneraniit) meeqqap marlunnik ukioqalernissaata tungaanut ukkatarinnittussat. Inatsisit malillugit suleqatigiinnut malit-tarisassat aamma Siusissukkut Suliniuteqarnermi atuuppuit.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi sullinneqartut

Siusissukkut Suliniuteqarneq ilaqutariinnut unammillernartumik inissisimasunut angajoqqaajuneq pillugu tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsisunut pinaveersaartitsilluni iliuseqarnernik ataqatigiissaarinnermut sinaakkutaavoq. Siusissukkut Suliniuteqarnermut peqataanissamik neqeroorfigineqartut tassaasinnaappuit ilaqutariit unammillernartumik inissisimasut, naartusut imaluunniit angajoqqaat marluk tikillugit ukiulinnik meerallit. Sullinneqartut tassaagajuppuit:

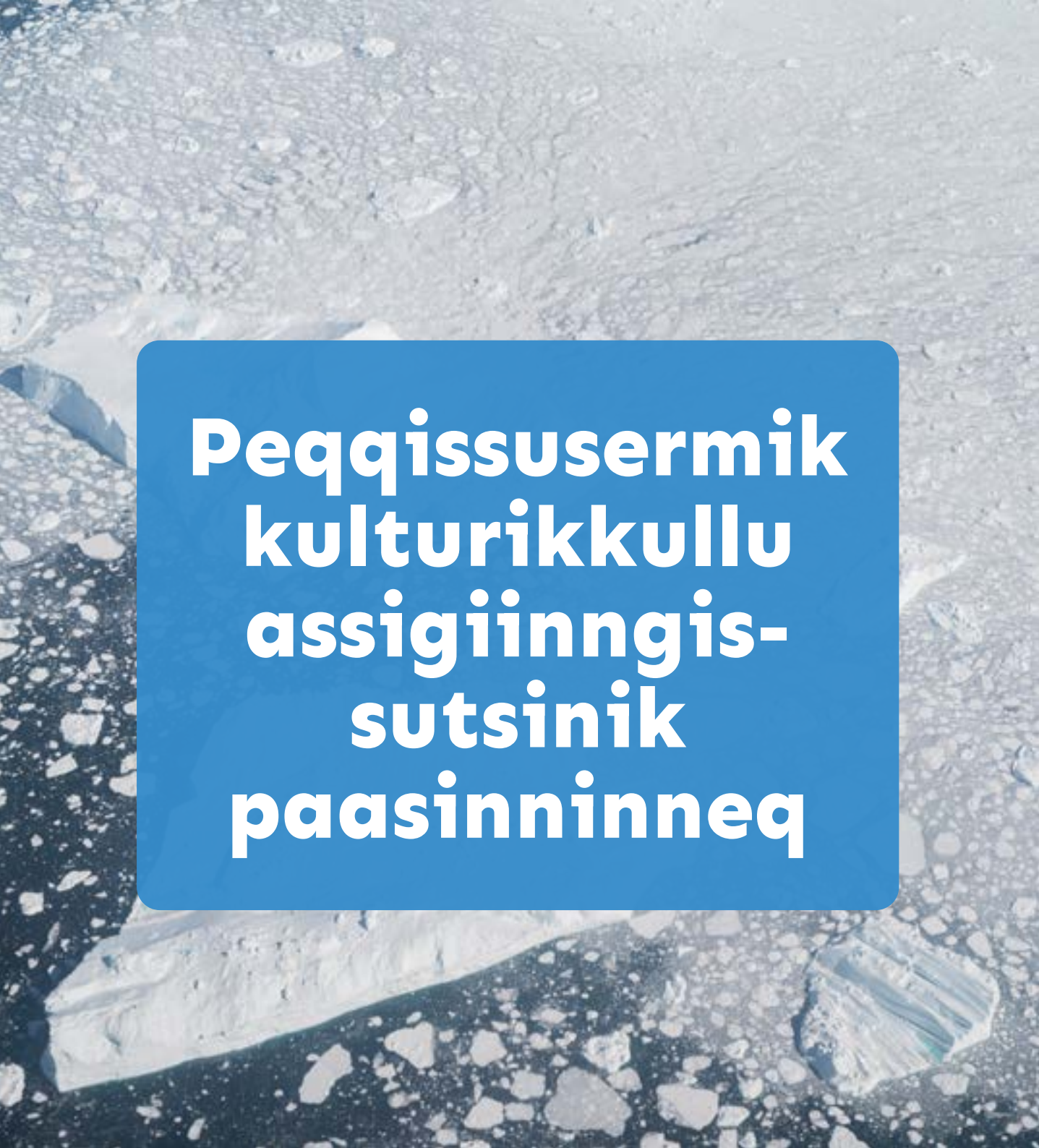
- Naartusut/angajoqqaat inuusuttunnguit (13-17-inik ukiullit).
- Naartusut/angajoqqaat tarnikkut imaluunniit/ aamma timikkut innarluuteqartut.
- Naartusut/angajoqqaat hashimik, imigassamik aanngajaarniutinilluunniit allanik atorner-luisut.
- Naartusut/angajoqqaat silassorissutsimikkut killillit.

- Ilaqutariit sumiginnaaneq pissutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunik allanik meerallit.
- Naartusut/angajoqqaat nammineq sumiginarneqarsimasut kingunerluuteqartullu.
- Naartusut/angajoqqaat innarlerneqarsimasut.
- Meeqqap pisariaqartitai inuunermilu atugaris-saarnera pillugit tunngavilimmik erumassuteqar-neq (Montgomery-Andersen 2006:14).

Ilaqutariit unammillernartumik inissisimasut tassaasinnaappuit ilaqutariit isumaginninnikkut peqqissutsikkullu inissisimavii allaavigalugit arlalippassuuartigut nalorninarloqarnerusut

(Kloppenborg og Wittrup, 2015)

**Peqqissusermik
kulturikkullu
assigiinngis-
sutsinik
paasinnineq**

Inuiaqatigiinni arlalinnik kultureqartuni Siusis-sukkt Suliniuteqarnermik suliaqaraanni pissutsit assigiinngitsumik paasineqarsinnaanerat eqqumaf-figineqartariaqarpoq. Kulturikkut assigiinngisita-artoqartarpoq aammalu naleqartitanut paasin-nerit allanngorarsinnaallutik, assersuutigalugu peqqinnermik paasinnineq. Soorlu aallaaviusina-voq suleqatigiinnermi assigiinngiaassusermut ataqqinnineq. Soorlu assersuutigalugu kalaallit peqqinnermut paasinnittarnerat naleqartitaniik aallaaveqarmat, ataatsimoornermut, ilaqqattan-amma atassuteqarnermut, najukkami naleqarti-taqarnerit taavalu pinngortitamiik aallaaveqarma-ta (Olesen; Hansen; Larsen 2022). Iluatsissappat kulturimut attuumassuteqartumik iliuuseqarnissaq aalajangiisuvoq (Montgomery-Andersen 2006).

“Oqaaseq *peqqinneq*, pissusissamisut inissisimanermit tunngassuteqarpoq. (..) Oqaaseq *peqqinneq* tamakkiisumik isiginnilluni paasinninneruvoq, naleqartit ataqqinnineq, ataqqinnineq inuullu angineru-sumut, soorlu *Silamut Pinn-gortitamullu* pissaaneqanginneruner-anik akuersineq, kalaallit kulturiani qitiusumik ulloq manna tikillugu naleqartitaapput

(Olesen; Hansen; Larsen 2022:20)

Kalaallit peqqinneq pillugu taaguutaat takussiammi ilusilersorneqarsimavoq peqqinnerpullu pillugu paasinnittarnitsinnut qitiusumik ilaatinneqartunik takutitsilluni.

Siusissukkt Suliniuteqarnermi naleqartit ataqqinnineq pillugu paasinnissinnaanissaq pingaaruteqarpoq. Sakkut suliner- mi atussallugit pingaaruteqarsinnaapput minnerunngitsumillu innuttaasup pisariaqartitai nukittuffiilu paasinarneranni taamaalluni iliuuseqarnermut qitiulersinnaallutik (Olesen; Hansen; Larsen 2022).

Kulturikkut assigiinngitsunik tunuliaquteqaraanni una ilisimasaq peqqissusermi kulturikkullu assigiinngissuseq Siusissukkut Suliniuteqarnermi atorluarneqarsinnaavoq. Ilaqutariinnik sullissinermi kulturikkut ilisimasaqarneq aammalu misigissuseqarluni malussarissuseqarnissaq aalajangeeqataasussaavoq. Ilisimasap tamatuma atorneqarnissaanut aajuku perusaasinnaasut:

- **Kulturimik misikkarissuuneq:** Siusissukkut Suliniuteqartartut eqqumaffigisariaqarpaat malussariffigalugulu peqqinnermik paasinnineq kulturikkut assigiinnginnermi allanngorarsinnaammat. Peqqinneq pillugu taaguutip isumaa kulturit assigiinngitsut akornanni nikingassuteqartorujussuusinnaavoq, pingaaruteqarporlu ilaqutariinni kulturikkut allamik tunuliaquteqartunik sullissinermi nammineq kulturikkut peqqinnermik paasinnittariaaseq akulerunneqassanngimmat.
- **Naleqartitanik assigiinngitsunik ataqqinninneq:** Kulturikkut assigiinngissutsunik ileqqunillu ataqqinninneq aalajangiisuuvoq. Ilaqutariit assigiinngitsut kulturikkut assigiinngitsunik tunuliaquteqartut ataatsimoorneq, ilaqutariissuseq pingortitalu peqqissusermut atassuteqarnera qanoq pingartitsigeneraat suliaqartut ammaffigisariaqarpaat paasissallugu ataqqissallugulu. Tamanna tatiginninnermik pilersitseqataasinnaavoq kulturimullu tulluarnerusumik suliniuteqarnermik pilersitsilluni.

Naatsumik oqaatigalugu Siusissukkut Suliniuteqarmi suliniutigineqassaaq ilaqutariit kulturikkut tunuliaqutaat, naleqartitaat aammalu peqqinnermik isiginnittariaasiat aallaavigalugu suleqatigiinnissamut periutsimik pilersitsinissaq. Tamanna inuiaqatigiinni arlalinnik kulturilimmi assigiinngiiaarnermik ataqqinnittumik sunniuteqarnerusumik attuumassuteqarnerusumillu suliniuteqarnermik pilersitsinissamut iluaqutaassaaq.

- **Kulturimut attuumassuteqartumik suliniuteqarneq:** Suliniuteqarneq kulturimut attuumassuteqartumik nalimmassarneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Taassumap ilagaa suliaqarnissamik piareersaanermi najukkami ileqqut, oqaatsit, kulturikkullu periutsit ilanngutissallugit. Ilaqutariit peqqinnermut isiginnittariaasiat taavalu namminneq qanoq atugarissaarnissaq anguniartarneraat paasissallugu ataqqissallugulu Siusissukkut suliniuteqarnermi tunniussilluarsinnaanermik aalajangiisuuvoq.
- **Kulturimik piginnaasaqarnerulerneq:** Sulianik suliaqartut kulturimik piginnaasaminnik ineriartortitsisariaqarput. Tamanna kulturit assigiinngissutaannik kulturimillu misikkarissuuneq pillugu isumaliornermik imaqarpoq. Ataqqinninneq maniguunnerlu aqqutigalugit kulturit assigiinngitsut isiginnittaasiannik naleqartitaannillu ajornannginnerusumik paasinnittoqarsinnaavoq, taamaalillunilu ilaqutariinnik tatigeqatigiilluni suleqatigiinneq ajornannginnerusumik ineriartortinneqarsinnaalluni.
- **Najukkani naleqartitanik peqataatitsineq:** Najukkani naleqartitat paasillugillu naleqartinnissaat, soorlu assersuutigalugu kalaalimerngit, Siusissukkut Suliniuteqarnermi ilaqutariit pisariaqartitaannut kissaataannullu atassusernissaanut iluaqutaasinnaavoq. Najukkami kulturimik ataqqinninnermik takutitsinikkut suleqatigiinneq aamma nukittorsarneqarsinnaavoq.

Pinngortitap atorpeqarnera

Kalaallit Nunaanni pinngortitap inuppassuit ulluinnarni inuuneranni inittullunilu pingaaruteqarpoq. Pinngortitap nukissamik adlerfittut qasuersaarfit-tullu taaneqakkajuttarpoq. Taamaammat nalilersu-inermik siunnersuutigineqarpoq Siusissukkut Suliniuteqarnermi pinngortitap atorpeqarnissaa, soorlu takusassiaq 1-imi Kalaallit Nunaanni peqqinnermut inuunermilu atugarissaarnermut aalajangiisunut takutinneqartoq.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi ulluinnarni suliaqarnermi tamatuma qanoq ililluni piviusunnngortinneqarsinnaanera immaqa takorlooruminarpoq. Kisiani ilaqutariinnut ataasiakkaanut iliuseqarnernut atatillugu eqqarsaatigineqartariaaqarpoq.

Pissutsit iluatsinnissaannut suleqatigiittariaqarnermi pinngortitap ilaqutariinnik assigiinngitsutigut qanoq katersuutsitsisinnaaneranik arlalinnik assersuuteqarpoq.

Isumaliutissanut assersuut A

Angajoqqaat inuusuttut marlunnik mikisunik meerallit unammillernarisimavaat ulluinnarni meeqqatik sammisaqartissallugit, taamaammat meeqqat skærmip saavani piffissarujussuaq atortarpaat. Ilaqutariit inuunermi atugarissaarnissaat siuarsarniarlugu pinngortitap atornissaa Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiit aalajangerput.

Ilaqutariit suleqatigalugit silami sammisassanik pilersaaruserput, soorlu nunami angallateqanngikkaluarluni aalisarianeq, nunami pisunneq nuniagiarnelutik. Sammisassat taakku ilaqutariit ataatsimoornissaannut periarfissiippat atugaannillu nukittorsaalutik, ilutigitillugulu peqqinnartumik nerisassiornermik pinngortitamilu timimik atuilluni sammisaqarnermik ilinniarlutik.

Tamatuma nassatarisaanik ilaqutariit silami sammisassat inooriaatsiminnut nalinginnaasumik ilaatilerpaat nalinginnaasumillu peqqinnerup inuunermilu atugarissaarnerup pitsanngoriarnerat misigalugu.

- Illoqarfissinni/nunaqarfissinni pinngortitap qanoq ilanngunneqarsinnaaneranut isumassarsiaqarpisi?

Oqaatsit/oqalutseqarneq

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni oqaatsit marluk atorneqarput, taamaammallu peqataasunut tamanut oqaatsitigut aporfiusinnaasut pingitsoortinniarlugit oqalutseqarnissaq pisariaqakkajuttarpoq. Innuttaasut sulisullu pisariaqartinneqartumik pissarsinissaannut tamanna qulakkeerineqataasarpoq. Taammaammat pilersarusiornermi oqalutseqarnissaq nutsigassallu eqqarsaatiginissaat qulakkeerineqassapput. Tamanna pisariaqartinneqarpat sulianik suliaqartut akornanni, pingaartumillu ilaqutariinnik suleqateqarnermi atuuppoq.

Najukkani atukkanut naleqqussarneq

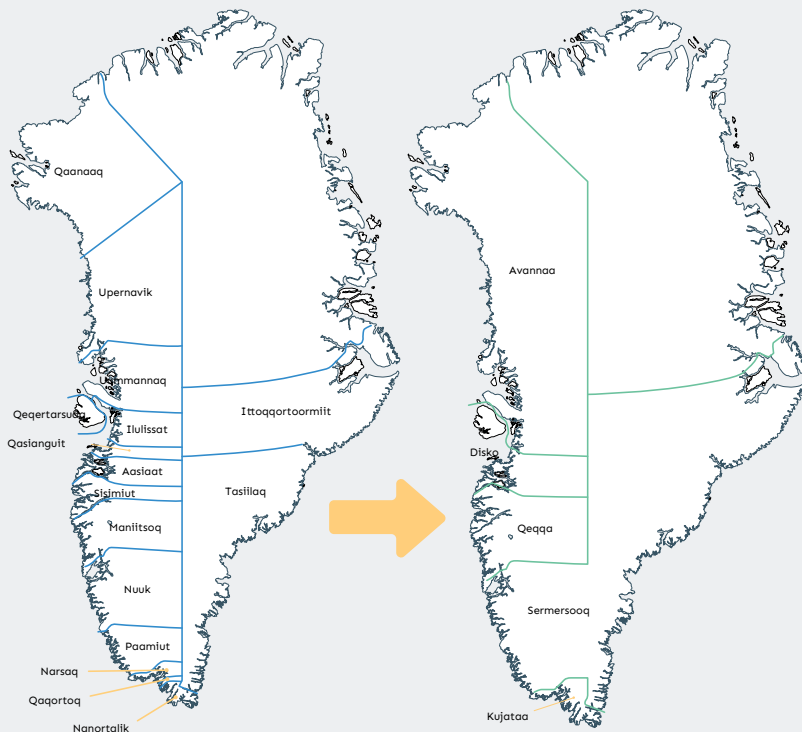
Iloqarfinni nunaqarfinnilu pissutsit assigiingissuteqarsinnaapput. Iloqarfinni mikinerusuni pissutsit unammillernarsinnaasarput illoqarfinni anginerusuniit allaanerujussuummata. Naliliinerup takutipaa illoqarfinni mikinerusuni Siusissukut Suliniuteqarneq nukittoqquteqarlunilu unammillernartoqarsinnaasoq.

Iloqarfimmi mikinerusumiinnermi pitsaaqutitut isigineqartutut tikkvarneqartut ilagaat suut tamarmik sumiiffimmi ataatsimoorsinnaammata, assersuutigalugu ilaqutariit illuanni. Sulianik suliaqartut akornanni suleqatigiillvarnerunissamik ammaassivoq (Olesen; Hansen; Larsen 2022). Iloqarfinni mikinerusuni sulianik suliaqartut ilaannit ilaqutariit innersuunneqartut ilisarismanerat iluaqutaasutut isigineqarpoq, ilisimasaramikkit ilaqutariit suna

unammillernarisarneraat. Tamannali ilaqutariinnik oqaloqateqarnerup annikinnerulersinneqarneranik kinguneqassanngilaq.

“Siusissukut Suliniuteqarneq najukkani periarfissat aallaavigalugit aqqissuunneqartariaaqarpoq, najukkami nukittoqutit, atugassarititaasut, unammillernartut aallaavineqarsinnaaniassammata.” (Olesen; Hansen; Larsen) 2022:57)

Qanorluunniit ittoqaraluarpat ilaqutaasunut suliniuteqarfigineqartunut apequtaalluinnarpoq aalajangeeqataallunilu sumiiffimmi Siusissukut Suliniuteqarnerup naleqqussarnissaa. Naliliinermi siunnersuutigineqarpoq illoqarfinni nunarfinniluunniit atugassarititaasut isiginiarneqaaqartassasut, taakkualu atorlugit suliniuteqartassasq. Peqqinnissaqarfiit pillugit takusassiami nunap immikkoortuini assigiingitsuni innuttaasut amerlassusaat takuneqarsinnaapput.

Avannaa
 Innuttaasut: 8.341 (by) + 3.182 (bygd)
 1x Peqqinnissaqarfik
 3x Peqqissaaviit
 24x Napparsimmaveeqqat

Disko
 Innuttaasut: 4.775 (by) + 849 (bygd)
 1x Peqqinnissaqarfik
 2x Peqqissaaviit
 9x Napparsimmaveeqqat

Qeqqa
 Innuttaasut: 7.675 (by) + 1.264 (bygd)
 1x Peqqinnissaqarfik
 1x Peqqissaaviit
 6x Napparsimmaveeqqat

Sermersooq
 Innuttaasut: 21.432 (by) + 1.232 (bygd)
 1x Peqqinnissaqarfik
 3x Peqqissaaviit
 7x Napparsimmaveeqqat

Kujataa
 Innuttaasut: 5.752 (by) + 829 (bygd)
 1x Peqqinnissaqarfik
 2x Peqqissaaviit
 12x Napparsimmaveeqqat

Peqqinnissaqarfiit 16-iniit peqqinnissaqarnikkut immikkoortunut tallimanut (aallerfik: Ingemann & Larsen, 2018).

**Siusissukkut
Suliniuteqarneq**

Siusissukkut Suliniuteqarnerup siunertaraa meeqqat ilaqutariillu inuunermik aallartitsilluarnissaa aammalu meeqqat ilaqutariillu inuunermik atugarissaarnissaata qulakkeernissaa. Ilaqutariinnik suliaq suliassa qarfiit akornanni ataqatigiissaarneqarpat iliuuseqarnerup ataqatigiinnerunera ilaqutariinnit aamma misigineqassaaq.

Siusissukkut Suliniuteqarneq neqerorutitut ingerlassappat suliassa qarfiit akornanni suleqatigiinnerit ingerlasinnaanissaat pingaaruteqarpoq. Ilaqutariinnik ataatsimoorluni ikiuerusussuseqarneq, suliassa qarfiit akornanni suliassamik kivitsisimaneq suliaqarfinnillu allanik ataatsimoorusaqarnermik takunnissinnaaneq nukittoqutaavoq

(Olesen et al. 2022; 38).

Siusissukkut Suliniuteqarnermi eqqumaffigisassanut pingaaruteqartut ataaniittut siunnersuutaasinnaapput:

- **Suleqatigiinneq ataqatigiissaarinerlu:** Siusissukkut Suliniuteqarnerup ilagivaa suleqatigiinni assigiinngitsuni immikkoortorta qarfinni assigiinngitsunik ataqatigiissaarineq. Uani qulakkeerniarlugu suliniuteqarneq ataqatigiissaarluvaassasoq angusassamillu siunnerfeqarluvaassasoq. Tamanna nalinginnaasumik ilaqutariinnut meeqqamullu angusat pitsaanerulersittarpaat.
- **Suleqatigiinnermut malittarisassat:** Suli atualinngitsunut inatsit naapertorlugu Siusissukkut Suleqatigiit attaveqaatinik ataatsimiititsisassapput, tassani meeqqamut angajoqqaatut oqartussaasut imaluunniit pilersorneranik isumaginnittut peqataatinneqassallutik. Meeqqanut ataasiakkaanut siusissukkut suliniuteqarnissap pilersaarusiornissaa atuutilersinnissaalu ataatsimiinnerni taakkunani siunertarineqarpoq.
- **Ataatsimiikulaneq:** Siusissukkut Suliniuteqarnermi ataatsimiittarnissat inatsimmi aalajangersimasumik amerlassusilerneqarsi-manngillat. Taarsiullugu ataatsimiinnerit ima akulikitsigissapput meeqqap pisariaq-artitaanik pisariaqartinneqartumik isumagin-nittoqarsinnaalluni. Pisumut aalajangersima-sumut suliniuteqarnerup naleqqussarnissaanut tamanna naleqqussagaavoq.
- **Ilaqutariinnik ataqatigiissaarineq:** Siusissukkut Suliniuteqartartut ilaqutariinnik suleqateqassapput ingerlatsinermullu peqataatillugit. Tamanna pisariaqartitanik anguniakkanillu oqaloqatigiinnermut ilaqutariit peqataatillugit ataatsimiinnermik ilaqar-sinnaavoq. Suleqatigiinni najoqqaatqarluni nalinginnaasumillu ataatsimiittoqarsinnaavoq, taakkunani suliat oqaluuserineqassallutik, allo-riaqqinnissaq pilersaaruserineqarluni sulias-sallu agguataarneqarlutik.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi ataatsimiinnerit qanoq aaqqissuunneqarsinnaanerannut assersuutit:

Siusissukkut Suliniuteqarnermi ileqqusumik ataatsimiinnerit

Ileqqusumik ataatsimiinnerit Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnoortuupput. Sulianik ataqatigiissaarinernik, suleqatigiit isumaqatigiissutigisaannut malitseqartitsinernut killiffiliinernut, ataatsimiinnissamut pilersaarusiornernut taavalu suleqatigiinniarnermi oqaloqatigiinnernut atorneqarsinnaapput.

Ullormut oqaluuserisassanut siunnersuut:

- Aqutsisumik imaqarniliortumillu toqqaaneq (ataatsimiinneq sioqullugu ataqatigiissaarisumik ataatsimiinnermillu aqutsisussamik suliakkiisoqarsimangippat agguataarineq pillugu qupp. 28 takuuk)
- Ingerlatsinermut pilersaarutinut isumaqatigiissutigineqarsimasunullu atatillugit killiffiit malitseqartitsinerillu
- Sulianik ataqatigiissaarineq alloriaqqinnissamillu pilersaarusiorneq - qanoq ingerlariaqqissaagut/ kikkut sulerissappat?
- Ataatsimiinnissap tullia aalajangiunneqassaaq

Siusissukkut suliniuteqartut qanoq ilaqutariit pisariaqarti-taannut qanillattorsinnaanerannut immikkoortut

- Ilaqutariit nukittoqutit suut pigivaat?
- Attaveqaatigeriigaat kikkuuppat?
- Inuunerminni massakut qanoq atugaqarpat?
- Angajoqqaanngunnginnerminni inuunerminni qanoq atugaqarnersut ilisimavagut?
- Qanoq takorluugaqarpat?

Ullormut oqaluuserisassamut nassuiaat ilanngussaq 1-imi takuuk.

Ilaqutariinnik/attaveqaatinik ataatsimiisitsineq

Siusissukkut Suliniuteqarnermi pingaaruteqartunut aamma ilaavoq ilaqutariinnik ataatsimeeqateqarneq. Ilaqutariit ataasiakkaat namminneerlutik sulianik isumaginnitseqarput ilaqutariillu ataasiakkaat pisariaqartitaat kissaataallu apeqqutaatillugit suleqatigiit assigiinngitsut ataatsimiinnerni peqataasarput (Montgormery-Andersen 2006).

Ilaqutariit sakkussaat eqqumaffigineqassapput, qanoq ittunik neqerooruteqarnersoq, meeqqallu pisariaqartitai qanoq pitsaanerpaamik qulakkeerneqarsinnaanersut ukkatarineqassapput. Amerlanertigut ilaqutariit Siusissukkut Suliniuteqartunik nutaanik atassuteqalertarput, tamannalu pingaaruteqarsinnaavoq eqqartussallugu. Ingerlatsinermi anguniakkani ilaat sussappat? Ilaqutariit sakkussaat suut pigivaat? Ilaqutariit naapinnialerussigit suut eqqumaffigissavisigit? Sulianik suliaqartut ilaqutariinnik qanoq ataatsimeeqateqarnermi periuseqartoqarsinnaanersoq uani isumassarsiortoqarsinnaavoq

<https://sus.dk/wp-content/uploads/2023/05/SUS-aarsmagasin-2023-maj-dobbeltsider-1-komprimeret.pdf>.

Ataatsimiinnermi naartusup/ilaqutariit atukkatik pisariaqartitatillu qanoq misiginaat pillugu oqaloqatigiinnissaq pilersaarusiorluarsinnaavarsi. Ilaqutariit atukkatik pillugit nammineq misigisaat saqqummersissallugu pingaaruteqarpoq.

Ilaannikkut nalilerneqarsinnaavoq attaveqaatit ataatsimiinnginneranni aallarniummik ataatsimiittoqaqqaassasoq. Sulianik suliaqartut pisariaqassappat tassani imminnut ilisimatinnissamat periarfissaqassapput. Tamanna attaveqaatit ataatsimiinnginneranni akunnerup affaa sioqqullugu ingerlanneqarluarsinnaavoq. Kisianni suliniuteqarnermik pilersaarusiornermut atatillugu aallarniutitut ataatsimiinnermut isumaliutit suunersut ataatsimiinnermi suna angorusunnerissi eqqumaffigineqassaaq.

Malugiuk, attaveqaatit ataatsimiinnissaannut oqartussaaffimmit suminggaanneerluvaraanniluunniit aggersaasoqarsinnaavoq angajoqqaat pineqartut akuersisummik atsiorsimatillugit.

Attaveqaatit ataatsimiinneranni ullormut oqaluserisassatut assersuutit:

1. Ilisimatitsineq/kingullermik susoqarpa
2. Naartusup/sut kissaataanik/pisariaqartitaanik eqqartuineq
3. Iliuusissatut pilersaarutinut isumaqatigiissutigineqarsimasunullu atatillugit killiffiit malitseqartitsinerillu
4. Anguniakkanik nutaanik oqaasertaliineq: qanoq ingerlaqqissaagut/kikkut sulerissappat?
5. Ataatsimiinnissap tullia aalajangiunneqassaaq

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suliaqartut sorliit peqataassappat

Ulluunerani paaqqinnittarfiit pilersinneqartarnerat atoruminarsagaanerallu taamatullu suleqatigiinnik pilersitsisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat § 13, imm. 2 naapertorlugu suleqatigiit ingerlatsiviit ataasiakkaat akornanni meeqqanik ataasiakkaanik suliaqarnermut toqqaannartumik suliaqartunik inuttaqassapput.

Taakku tassaasinnaapput isumaginninnermut sullissisoq, inunnik ikorfartuisut, meeraaqqerisut, peqqissaasut, nakorsat, kigutit nakorsaat, kigutigissaasut, tarnip pissusaanik ilisimasallit, pillorissaasut timigissaasullu, inuussutissalerisut, perorsaasut, inunnik isumaginninnermi siunnersortit sulianillu suliaqartut allat meeqqap pisariaqartitaanik tapersersuinissaq siunertaralugu suliatigut attuumassutilimmik suliaqartutut nalilerneqartut.

Siusissukkut Suliaqarnermi suleqatigiit nalinginnaasumik tassaasarput:

- Kommunini meeqqanut inuusutunullu suliaqarfimmi oqartussaasumullu suliaqarfimmi isumaginninnermut sullissisoq.
- Peqqissaanermik suliaqartut, soorlu:
 - Meeqgerisoq
 - Meeqgerisunut ikiortit
 - Ernisussiortut
- Ulluunerani paaqqinnittarfinni perorsaasut
- Ilaqtariinnut aqputissiuussisoq

Sulianik suliaqartut aamma allat eqimattamiissinnaapput, soorlu:

- Allorfik/aangajaarniutinut tunngatillugu katsorsaasut
- Majoriaq/suliffissarsiuussinnermut siunnersortit
- Najukkani inuit assingusumik suliaqartut sullissinissamut piareersimasut (ressourceperson), tarnip pissusaanik ilisimasallit/tarnip pissusaanik ilisimasalik allalluunniit.

Sulianik suliaqartut assigiinngitsut sunik akisussaaffeqarpat

Siusissukkut Suliniuteqartartut sunik akisussaaffeqarnerannut ersarissumik sinaakkutaqarnissaq aalajangiisooqataasorujussuuvoq. Tamanna ersarissumik ataqatigiisumillu suleqatigiinnermik pilersitsissaaq, sulisullu taarseraannerannut taavalu sulianik agguataarinninnermi, ilaqutariillu sullinnerani suliassat unittuunnginnissaannut pingaaruteqartorujussuuvoq. Siusissukkut Suliniuteqarnermi najukkani atukkat taavalu aqqissuussinermi aalajangerneqarnikut pequtaallutik suleqatigiinneq assigiinngissitaartorujussusinnaavoq. Suliaqartut ilai Ilaqutariinnut Sullissivinniipput allat peqqinnissaqarfiup ilaaniillutik.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suliaqartut assigiinngitsut ilaatigut sunik akisussaaffeqarnersut ataani allattorsimaffimmi takuneqarsinnaapput. Allattorsimaffik tamakkiisuunngilaq.

Kommunini isumaginninnermut sullissisut, taakkuupput Siusissukkt suleqatigiinni kommunimut sinniisuusut, meeqqanut angajoqqaanngortussanullu Meeqqanut tapersiisarnermut Inatsisartut inatsisaat nr. 20 26. juuni 2017-imeersoq (kingorna meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmik taaneqartoq) naapertorlugu tapersiinissamut, kiisalu inunnut innarluutilinnut tapersiisarnermut Inatsisartut inatsisaat nr. 13 12. juuni 2019-imeersoq (kingorna inunnut innarluutilinnut tapersiisarnermut inatsimmik taaneqartoq) naapertorlugu tapersiinissamut akisussaaffeqarput.

Akisussaaffiit agguataarneqarnerat pillugu paatsoornerit pinngitsoortinniarlugit, iliuserineqartut marluk assigiinngitsut kommunimut **nalunaaruteqarnerup** aamma Siusissukkt Suliniuteqarnermut **innersuussinerup** akornanni assigiinngissutaasut naatsumik nassuarnissaa pissusissamisoorpoq.

Nalunaaruteqarneq imak paasineqassaaq, innuttaassoq imaluunniit sulianik suliaqartoq meeqqap atugarissaarneranik imaluunniit ineriartorneranik ernumassuteqaruni kommunimut nalunaaruteqassamat. Innuttaasut tamarmik meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit § 15 naapertorlugu nalunaaruteqartussaatitaapput, sulianillu suliaqarnermi meeqqanik sullitaqartut meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit § 16 naapertorlugu annertusisamik nalunaaruteqartussaatitalutik. Kommuni nalunaarummik tigusaqaraangami meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit § 19 naapertorlugu ingerlatsinermik aallartitsinissamut kommuni pisussaaffeqarpoq:

“Kommunalbestyrelsi nalunaarummik tigusaqaruni, tak. §§ 15, 16 imaluunniit 17, akunnerit 24-t iluanni isumaginninnikkut misissuititsinissamik tunngavisaqarnersoq aalajangiiffigissavaa tak. § 45.”

Kommunimiik pasitsaanneqarpat meeraq immikkut tapersersorneqarnissaminik pisariaqartitsisoq, isumaginninnikkut misissuinnermik aallartitsissoqassaaq. Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit naapertorlugu tapersiisornissaanik aalajangiisqartinnagu meeqqap atugaanik qulaajaanissaq isumaginninnikkut misissuinnermi siunertarineqarpoq.

Naliginnaasumik annertusisamillu nalunaaruteqartussaatitaaneq aamma atuuppoq innuttaasooq imaluunniit sulianik suliaqartoq meeraq suli inunngorsimanngikkaluartoq meeqqap inuunermi atugarissaarneranik ernumassuteqarpat. Tamanna pisinnaavoq meeqqamut angajoqqaanngortussat inooriaasiat meeqqap inunngorneqanngitsup inuunermi atugarissaarneranik, peqqissusaanik ineriartorneranillu navianartorsiortitsippata.

Angajoqqaat meeraqqap inoorlaap pisariaqartitaanik isumaginninnissamut ajornartorsiuteqassasut kommunimit nalilerneqarpat, naartulerneraniilli meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 26, imm. 2 naapertorlugu tapersiisutininik aallartitsinissamik aalajangiissaaq.

Tamanna aamma isumaqarpoq, naartunerup ingerlaneraniilli isumaginninnikkut misissuinnermik meeqqamullu iliussisatut pilersaarummik kommuni suliaqareersimassaaq. Suliniuteqarneq oqartussaasoqarfiiit attuumassuteqartut suleqatigalugit ataqatigiissarneqassaaq, tamatumani pingaartumik peqqinnissaqarfik ilanngullugu. Iliussisatut pilersaarut naartuneq sapaatit akunnerat 34+0 tikitsinnagu piareersimanissaa innersuussutigineqarpoq, tamatuma kingorna ernisunneq aallartip-pat unitsinneqarnaviannngimmat.

Erninerup kingorna tapersiinissamik aallartitsinissamik aalajangiisoqarpat tapersiinerit tassaasinnaapput angajoqqaanut pikkorissaaneq, angajoqqaanut angerlarsimaffimmi inuttut tapersersorteqarneq il.il. neqeroorutaasinnaapput.

Immikkut ittumik pisoqartillugu meeraq erisarfimmiit toqqaannartumik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartariaqarsinnaavoq, naartusup meeqqamik isumaginnissinnaannginnera qularutiginnagu naatsorsuutigineqarpat. Erninerup kingorna meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassasoq kommunimit nalilerneqarpat, kommunalbestyrelsi meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi meeqqap inunngunnginnerani annertusisamik tapersiisutit pillugit aalajanger-sakkat naapertorlugit aalajangiissaaq.

Siusissukkut Suliniuteqarnermut innersuussineq imak paasineqassaaq, peqqinnissaqarfik imaluunniit attuumassuteqartut allat innersummik kommunimut nassiussissapput, tassanngaanniillu ilaqutariinnut Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnik pilersitsisoqassanersoq nalilerneqassalluni.

Kommuni Siusissukkut Suliniuteqarnermut innersuussummik tigusaqaraangat kommunimit ilaqutariinnut isumaginninnikkut misissuisoqarnissaa iliussissatullu pilersaarusiortoqarnissaaq inatsisitigut piumasqaataaangilaq. Taamaattorli qulaani nassuiarneqartutut meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit naapertorlugu kommuni ilaqutariinnut tapersiisuteqarnissamut akisussaaffeqarpoq, meeqqap tapersersorneqarnissamik pisaqartitsineranik kommuni paasisaqarpat. Innersuussineq taamaammat kommunip isumaginninnikkut misissuineramik aallartitsineranik iliussissatullu pilersaarusiornermik pissutissaqartitsilersinnaavoq, innersuussinermi paasissutissat takutippassuk meeraq tapersersorneqarnissamut pisariaqartitsisoq.

Peqqinnissaqarfimmit Siusissukkut Suliniuteqarnermut innersuussuteqarnermi ilaqutariinnut ataasiakkaanut naapertuuttumik suliaqarfiit piginnaasallu assigiingitsut atorlugit suleqatigiit ataatsimoorlutik ingerlatsinissamik pilersaarusiussasut innersuusstigineqarpoq. (Ilanngussaq 5.3 ingerlatsinissamik pilersaarummut skabelonip atornissaanut siunner-suutigineqartoq takuuk).

Qanorluunniit nalunaarutiginninneruppat imaluunniit Siusissukkut Suliniuteqarnermut innersuussineruppat, meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit aamma inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsit naapertorlugit meeqqanut angajoqqaanngortussanullu tapersersuinissamik neqeroorteqarnissamut akisussaaffik kommunimiippoq. Imak isumaqarpoq nalunaarutiginninnermik tiguserup kingorna suliamik suliaqarnissamut akisussaaffik aamma kommunimiittoq, tamatumani ilanngullugit isumaginninnikkut misissuinissaaq iliussissatullu pilersaarusiornissaaq il.il., soorlu aamma meeqqamut aamma/imaluunniit angajoqqaamut/angajoqqaanut pisariaqartinneqartumik tapersersuinissamik neqeroorteqarnissamut aalajangiinis-

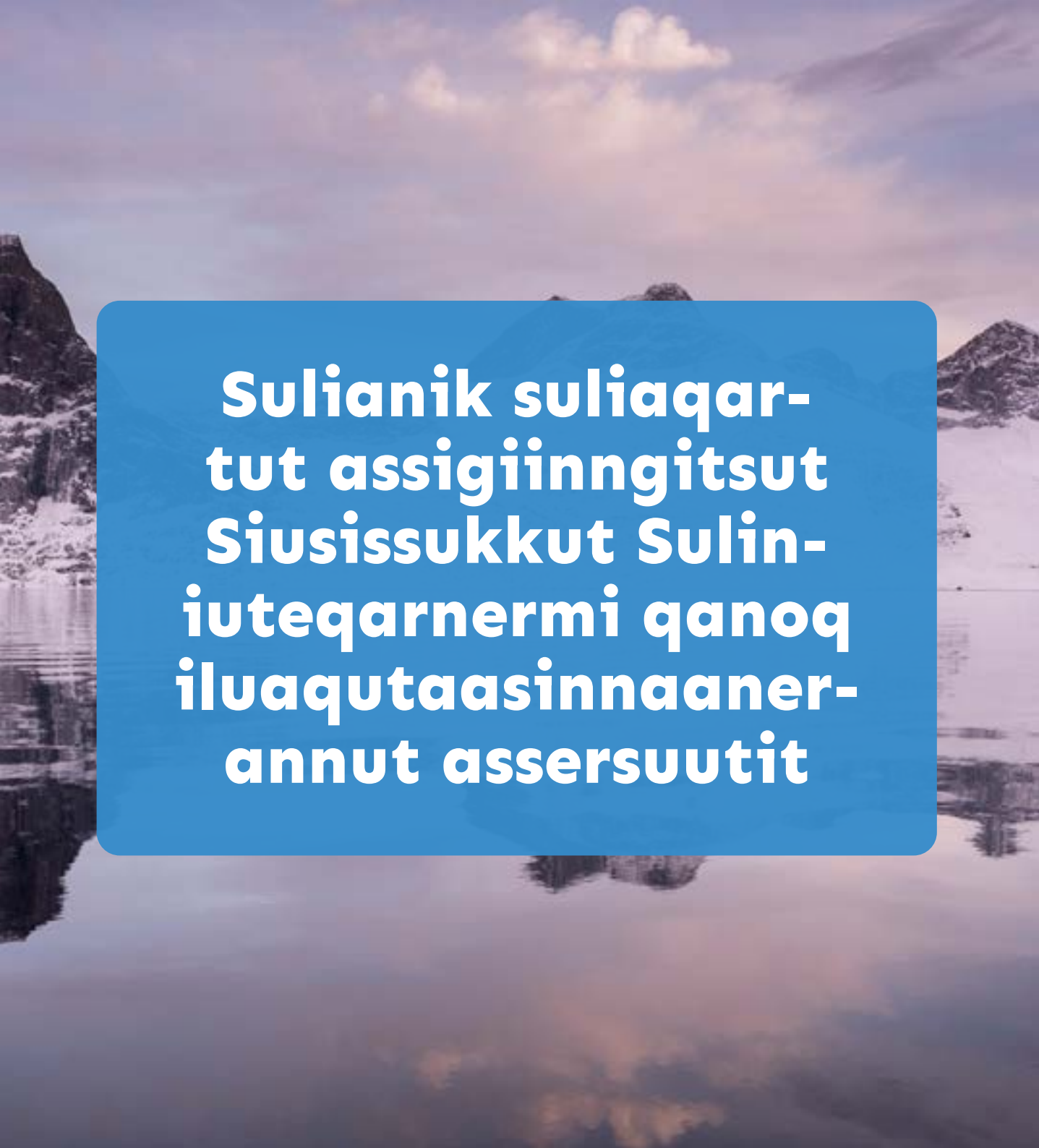
samut akisussaaffik kommunimiittoq.

Ernisussiortoq, meeqgerisoq peqqinnissamillu suliaqartut allat, Siusissukkut Suliniuteqarnermi peqqinnissaqarfimmut sinniisaasut, Peqqinnissaqarfiup sullissineri il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15 6. november 1997-imeersoq (kingorna Inatsisartut peqqussutaatut taaneqartoq) aamma Meeqqat peqqissusaannik misissuisarnerit meeqgerisumillu misissorneqartarnerat pillugit Namminersornerullutik nalunaarut nr. 4 14. februar 2005-imeersoq (kingorna nalunaarutit taaneqartoq) ilaatigut naapertorlugit peqqissaanermik peqqissutsimillu misissuineramik suliaqartussaataaapput.

Peqqinnissaqarfimmit kiffartuussinerit suut neqeroortiginissaanut pisussaaffigineqarnersut Inatsisartut peqqussutaanni nalunaarummilu itisilerneqarsimapput. Assersuutigalugit taaneqarsinnaapput:

- Arnanik pinaveersaartitsilluni peqqissutsimik akeqanngitsumik misissuineq aamma naartunermut atatillugu napparsimmavimmi ernineri akeqanngitsumik ikiuineq
- Meeqqanut inuusuttunullu 18-iliineqanngitsunut tamanut pinaveersaartitsilluni peqqissutsimik akeqanngitsumik misissuineq
- Meeqqat tamanut atuartinneqartussaasut ukiui ataallugit ukiulinnut meeraaqqerisumik akeqanngitsumik misissorneqarneq
- Immikkut suliniuteqarnissamik neqeroort, tamatumani ilanngullugit siunnersuineq, ikiuineq kiisalu pisariaqartinneqarpat annertusisamik nunap immikkoortuani nakorsamit imaluunniit meeqqanut inuusuttunullu immikkut pisariaqartitsisunut meeraaqqerisunik misissortinneq.

Imaappoq ikiorneqarnissamut pinnaatitaaffeqartunut neqeroorteqarnissaanut qulakkeerinninnissaaq peqqinnissaqarfiup akisussaaffigaa.

**Sulianik suliaqar-
tut assigiinngitsut
Siusissukkut Sulin-
iuteqarnermi qanoq
iluaqutaasinnaaner-
annut assersuutit**

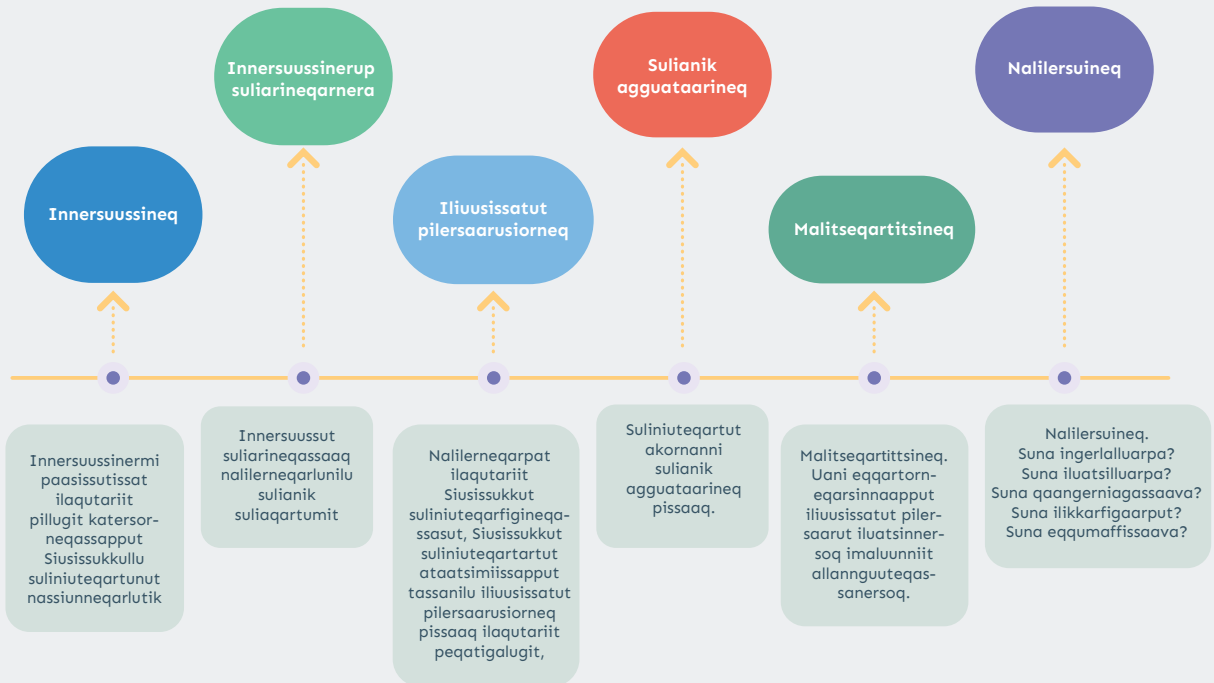
Kommunimut peqqinnissaqarfimmullu tunngatillugit neqeroorutinut ataasiakkaanut akisussaaffik inatsisini aalajangersarneqarsimapput. Kisianni meeqqanut ataasiakkaanut aamma/imaluunniit meeqqap angajoqqaanut eqqortumik neqeroorteqarnissamik sulinermi Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinneq pingaarutilimmik inissisimavoq. Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigi-

innerup meeqqanut ataasiakkaanut imaluunniit meeqqap angajoqqaavanut iliuuseqarnerup sulianik suliaqartut akornanni ataqatigiissarneqarnissaanut, soorlu aamma suliaqarfinni ataasiakkaani paasisutissat attuumassutilit pigineqartut avitseqatigiissutiginnissaat suleqatigiinnermi periarfissaanissaat qulakkeerneqarput.

Ernisussiortoq	Ernisussiortoq tassaagajuppoq sulianik suliaqartoq angajoqqaanngortussanit naapeqqaarneqartoq. Angajoqqaanut tatiginnittumik atassuteqalernissamut ernisussiortoq qitiulluinnarpoq. Tatiginnineq tamanna Siusissukkut Suliniuteqarnerup iluatsinnissaanut aalajangiisuvoq, suleqatigiinnermut tamanna tunngaviusussaammat. Ernisussiortoq naartuneq, ernineq ernereerullu kingorna piffimmik paasisutissanik tunniussisuusinnaavoq, aammalu angajoqqaallu inuunermi killiffiit aalajangiisut taaku isumaginissaannut piginnaasaasa inerisarnissaannut ikiuussinnaalluni.
Meeqqerisoq	Meeqqerisoq meeqqap inuunermi atugarissaarneranik ineriartorneranillu naliliinissamut piginnaasaqarpoq. Meeraaqqamik paarsinermik, nerisaqarneq meeqqallu timikkut eqqarsartaatsikkullu ineriartornera pillugit meeqqerisoq ilitersuisinnaavoq kiisalu misigissuseqarnikkut inooqataanikkullu piginnaasanik ilitersuulluni. Qaangerniagassaasinnaasunut imaluunniit atugarliornermut ersiutinik siusissukkut paasininnermut meeqqerisoq qitiusumik aamma atuuffeqarsinnaavoq pisariaqarpallu tapersersorneqarnerunissamut ilaqutariit innersuullutik.
Ulluunerani neqeroorummi sulianik suliaqartoq	Ulluunerani neqeroorutini sulisut meeqqat ineriartornerannik inuunermilu atugarissaarnerannik ilisimasaqarput. Meeqqat timimik, oqaatsinik inooqataanikkullu piginnaasaannik sammisaqartitsineq pinnguarnerlu aqutugalugit nukittorsasarput. Tamatigoortumik ineriartorneq assigiinngitsutigut siuarsartarpaat. Meeqqanut atassuteqarnerat inuunermi atugarissaarnerannut ineriartornerannullu aalajangiisuvoq. Avatangiisinik peqataatitsisumik pilersitsisarput meeqqat inuunermi atugarissaarnerannut pingaaruteqartumik.
Sulianik suliaqartoq	Ajornartorsiutit ilungersunarnerulerlutik imaluunniit siviuserusumik qaangerniagassanngorlutik ajornerulinginnissaat siunertaralugu sulianik suliaqartup ajornartorsiutit siusissukkut paasinissaat isumaginissaadlu ukkatarissava. Sulianik suliaqartoq ilaqutariit sulianillu suliaqartunut allat tapersiinnermik ikiuinermillu tunniussaqaarsinnaasut akornanni atassutaasinnaavoq. Tamatuma nassatarisinnaavaa ataatsimiinnermik aaqqissuussineq, paasisutissanik nuussinerup qulakkeernissa kiisalu isumalluutit kiffartuussissutillu pisariaqartinneqartut pissarsiarineqaarsinnaallutillu ataqatigiissarneqaarsimanissaasa qulakkeernissaa. Siusissukkut Suliniuteqarnermik suliaqartup nalinginnaasumik suliassarai pisariaqartinneqartut aarlerinaatillu eqqumaffiginissaat, akuliunnerit naapertuuttut paasinissaat tapersersorneqarnissamullu periarfissat.
Ilaqutariinnut ilitersuisoq	Ilaqutariinnut ilitersuisup ilaqutariit peqqinnartunik atorneqaarsinnaasunillu sunniivigeqatigiissinnaalernissaannut ikiornissaat pingaarnertut suliassarai. Ilaqutariinnut ilitersuisoq perorsaanermut, attaveqatigiinnermut, aaqqagiinngissutinik isumaginninnermut, ilaqutariittut inuunermut, aappariinnermut assigisaannullu atatillugit ilaqutariinniut siunnersuisinnaavoq ikorfartuillunilu. Akunermiliuttut aamma atuussinnaapput, ilaqutariit ataatsimoorlutik anguniagasanik nassaarniarnerannik ikiorlugit aaqqagiinnginnerillu kinguneqartussamik qaangernissaannut ikiorlugit.
Allorfik	Ilaqutariit katsorsarneqarnissamik imaluunniit aannagaarniutinik pinngitsuisinnaannginnermilluunniit atornerluinnermut atatillugu ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsippata Allorfik Siusissukkut Suliniuteqarnermi ilaasinnaavoq.
Majoriaq	Majoriaq meeqqamut imaluunniit meeqqap angajoqqaavanut/vinut neqeroorutinik qulakkeerininnissamut inatsit naapertorlugu assingusumik akisussaaffeqaangilaq, kisianni Majoriami sulianik suliaqartut assersuutigalugu suliffissarsiuussinermi ilitersuinermik tunniussaqaarsinnaapput, tamannalu suliat ilaanni meeqqamut meeqqallu angajoqqaavanut/vinut ataqatigiissakkamik iliuuseqarnermut aalajangiisumik ilaasinnaalluni.

Suliap ingerlaneranut assersuut

Eqqaamallugu ilaqutariinnut pineqartunut attaveqarluarnissaq suliap ingerlanerani

Malugiuk innersuussinginninni siusinnerusukkut ilaqutariit isumaginninnikkut taperserneq-arnikuusimanersut imaluunniit siusissukkut iliuuseqarfiginiarneqarnikuunersut.

Meeqqamut imaluunniit meeqqap angajoqqaavanut/vinut neqeroorutip ingerlanneqarnissaata qulakkeernissaa kiap akisussaaffigaa?

Siusissukkut Suliniuteqartut tamarmik immikkut inatsit naapertorlugu meeqqamut meeqqallu angajoqqaavanut/vinut piviusunngortitsinissamik pisussaaffeqartinneqarlutik akisussaaffimmik tunineqarsinnaanerisa eqqumaffigineqarnissaa pingaaruteqarpoq. Imaappoq, sulianik suliqaartut Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnut ilaasut tamarmik immikkut suliassamik naammassinissaannut akisussaaffeqarput.

Suleqatigiinnerup aaqqissuunera

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suliassat ajornar-torsiutillu pisariusorujussuusinnaapput. Ataatsimut aaqqissuussaaneq suliata tamarmik assigiimmik periuseqarluni sularineqarnissaasa suliassa qarfillu akornannit suleqatigiinni peqataasut akornanni atuuffiit akisussaaffiillu agguataarnerisa ersarituannarnissaasa qulakkeernissaannut iluaqutaas-saaq. Kikkut suut akisussaaffiginaat ersarissumik oqasertalerneqarsimappat akisussaasoqarani inissimasoqarnissaa pinngitsoortinneqassaaq.

Suleqatigiinnermi aaqqissuussaaneq pillugu isumaqatigiissummut siunnersuut

- Kina ataatsimiigaaqussava
- Qanoq aggersaassaagut
- Kina aqutsisuussava
- Kina imaqarniliussava
- Suliniutigineqartut qanoq malitseqartissavagut
- Eqimattami Siusissukkut suliniuteqar-tumi ilaasortaq napparsimappat/tak-kussinnaangippat qanoq iliussaagut? Inuup atuuffia kiap tigussavaa?

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigeeriaaseq

Siusissukkut Suliniuteqarnermi peqqinnartumik suleqatigeeriaaseqarnissaq iluatsittumillu suleqa-tigiinnissap siuarsarneqarnissa qulakkeerniarlugit isumaliutersuutiniq arlalinnik ilanngunneqarsin-naasunik peqarpoq. Siusissukkut suliniuteqarnermi pitsaasumik oqaloqatigiinnissaaq paasissutissiinis-sarlu aalajangiisuuvoq, eqimattani kiisalu ilaqtari-innik attaveqarnermi.

Tamatumani ilaasinnaapput:

- **Neqeroorutiniq ilisimasaqarneq:** Suliassa qar-fimmi qanoq ittunik neqerooruteqarneranik paasissutissanik avitseqateqarit tassuunak-kullu ilaqtariinnut periarfissat pissar-siarineqarsinnaasut eqimattami ataatsimut paasinnilersitsillutit.
- **Suliap ingerlanneqarnera inatsisillu:** Ingerlat-sineq najoqqutassiallu pillugit eqimattamiittut tamarmik paasissutissinneqarluaarsimanis-saat qulakkeerniarlugu suliap ingerlanneqa-rnera inatsisitigullu atugassarititaasut (Suli atualingitsunut inatsit aamma meeqqat tapersorsorneqarnissaannut inatsit) pillugit ersarissaagit.
- **Paasissutissanik avitseqateqarneq:** Paasissutissat suut avitseqatigiisutig-ineqarsinnaanersut suulli avitseqatigiisutig-ineqarsinnaanginnersut soorlu taamaannersoq oqaluuserisiuk. Assersuutigalugu paasissutissat inunnt tunngasut pillugit inatsimmik inum-mullu paasissutissat pillugit illersuiner-mik ataatsimut paasinnilersitsinermut tamanna iluaqutaavoq.
- **Saaffiginnissutit akineqartarnerat:** Saaf-figinnissutit akineqartarnerat aamma akissutisinnissamut utaaqinnissamullu piffis-saritinneqartussatut naatsorsuutigineqartut pillugit ersarissunik najoqqutaliortoqassaaq, tamanna ataatsimiinnerni immaqa oqaluuser-ineqarsinnaavoq.
- **Ataatsimiinnissanik pilersaarusiorneq:** ata-atsimiinnerit sunniutilimmik pilersaarusiukkit, peqataasut attuumassuteqartut tamarmik peqataanissaat qulakkeerniarlugu ataatsimi-innernut peqataanissamik peqataanginnissa-millu nalunaarnerit ilanngullugit.
- **Isiginnittaatsit assigiinngitsut:** Ilaqtariit pisariaqartitaat nukissaallu pillugit kulturikkut ataqatigiinnikkullu uuttuutit aallaavigalugit suleqatigiinni assigiinngitsumik paasinnitaa-seqarneq isiginnittaaseqarnerlu akueralugulu oqaluuserisigit.

Ilutigitillugu ataatsimiinnernit imaqarnilortoqarnissaa suleqatigiinnit qulakkeerneqassaaq, eqimattamiittut tamarmik, ataatsimiinnermut peqataasut takkussinnaa-simangitsullu tamarmik ilaqutariinnut ataasiakkaanut atatillugu qanoq aalajangertoqarneranik malinnaasin-naassallutik. Imaqarniliornerit ilaqutariinnut aamma iluaqutaasinnaapput (Montgomery-Andersen 2006). Sulisaatsinik taakkuninnga atuutilersitsinikkut Siusissuk-kut Suliniuteqarnermi suleqatigiit ilaqutariit inuunermi atugarissaarnerannut pisariaqartitaannullu sunniuteqa-rluarnerusumik ataqatigiinnerusumillu suliniuteqalersin-naassapput.

Suleqatigiilluarneq pingaaruteqarpoq, ilaqutariinnut kisiannili aamma suliffimmi avatangiiisnut. *Ataatsimut anguniagaqarneq, ataatsimut ilisimasaqarneq ataqeqatigiin-nerlu* qanoq attaveqaqatigiittoqartarneranut qanorlu pissutsit pillugit paasissutissiisoqar-tarneranut, allattoqartarneranut oqalvuttoqa-rneranullu attuumassuteqarput.

- Taakku pikkajuttarpat pisariaqartinneqa-raangallu pisarpat?
- Oqaatigineqartut allanneqartullu paasin-qarsinnaappat?
- Sulianik suliaqartut ataasiakkaat (ass-ersuutigalugu ernisussiorup) nalunng-innerlugu oqaatigisani allataniluunniit paasineqarsinnaannersut?

Siusissuklut Suliniuteqarnerup iluani ataqatigiissaari-soq: Suleqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu Siusissuklut Suliniuteqarnerup iluani ataqatigiissaarisumik toqqaanis-saq iluaqutaasarpoq, periarfissaqarsimappat. Ataqatigiissaarisooq Siusissuklut Suliniuteqarnerup ilaqutariillu akornanni attaveqaatitut atuussinnaavoq. Inuup taassu-ma naammaginarlutik piffissaliunneqartup iluani sulian-ik suliaqarnerup katsorsarneqarnissamillu neqeroorutit suliarineqarlutillu neqeroorutigineqarnissaasa qulakkeer-nissaat akisussaaffigisinnavaa (Olesen; Hansen; Larsen 2022; 55). Ataqatigiissaarisumik toqqaasoqarsinnaan-gippat allatut aaqqiissuteqarnissaaq eqimattami oqalu-serineqarsinnaavoq. Assersuutigalugu sulianik suliaqartut akisussaaffimmik paarlakaajaallutik tigusisarsinnaapput, imaluunniit suliakkiutigineqarluni taamaalilluni sulianik suliaqartut tamarmik immikkut ilaqutariinnik ataatsinik arlalinnilluunniit akisussaaffeqarlutik. Eqimattani

naleqqunnerpaamik aaqqiissutissarsinissaaq pingaarute-qarpoq, pingaartumik ilaqutariinnut attaveqarnermut tunngatillugu.

Misissuinerit arllallit takutippaat suleqatigiinneq pitsaanerujartuinnartillugu atassuteqaatillu ataqatigiissarneqarnerat ingerlalluarnerujartor-tillugu suliassaaq pitsaanerusumik sunniuteqa-rluarnerusumillu aaqqiissuteqarfigneqarsinnaa-lissaaq suliassaqarfinnilu assigiinngitsuni sulisut ataasiakkaat iluatannerusarlutik

(Edwards & Lundstrøm 2014).

Siusissuklut Suliniuteqarnermi suleq-atigiinneq attaveqaqatigiinnerlu

Siusissuklut Suliniuteqarnermi iluatsittumik suleqatigi-inneq ersarissumillu attaveqaqatigiinneq ilaqutariit sapinngisamik pitsaanerpaamik tapersorsorneqarlutillu ikiorneqarnissaannut qulakkeerinnermi aalajangiisuupput. Immikkoortuni tulliuttuni Atassuteqaatinik Ataqatigiis-saarineq pillugu teorii (Relationel Koordinering) isumas-sarsiorfigineqarsimavoq (Edwards & Lundstrøm, 2014).

- **Ilaqutariit/meeraq qitiutissiuk:** Siusissuklut Suliniuteqarnermi suleqatigiinneq ilaqutariinni aallartippoq. Pisariaqartitaat kissaataallu isumaginissaat anguniakkani pingaarnersaavoq.
- **Ingerlataqartut akornanni sunniivigeqatigiinnermik pilersitsigitsi:** Siusissuklut Suliniuteqarnermi sulianik suliaqartut assigiinngitsut arlaqartut peeqataatinneqarput, tamatumani ilanngullugit ernisussiorut, sulianik suliaqartut, meeqqerisut allallu. Ataqatigiissumik iluuseqarnermik pilersitsinialuni sulianik suliaqartut taakku suleqatigiinnissaat kiisalu suliassaqarfiit akornanni ilisimasanik piginnaasanillu avitseqatigiittarnissaat aalajangiisuupput.
- **Suliaqarfinnut Ataqqinninneq Ilisimasaqarnerlu:** Siusissuklut Suliniuteqartut akunnerminni suliffigi-satik piginnaasatillu pillugit ataqeqatigiinnermik paaseqatigiinnermillu inerisaassapput. Tatigeqa-tigiilernissamut suleqatigiinnerullu siuarsarnissaanut tamanna pingaaruteqarpoq

Taakku anguniarlugit suleqatigiinneq attaveqaqatigiinnerlu imaassaaq:

Tidsskrift for A R B E J D S *lív*, 16 árg. • nr. 4 • 2014

Figur 1. Atassuteqaatinik ataqatigiissaarinnermi nukittorsaasinnaasoq

- **Akulikitsumik:** Ilaqutariit atugaat allannguutaasimasinnaasullu malitseqartinniarlugit Siusissukkut Suliniuteqarnermi suliaqartut akornanni attaveqarneq attaveqaqatigiinnerlu aalajangersimasumik pisassaaq.
- **Piffissaq eqqorlugu:** Ilaqutariinnut pisariaqartinneqaraangat attuumassuteqaraangallu attaveqaqatigiittoqartassaaq.
- **Eqqortumik:** Paatsoornerit kukkunerillu pinngitsoortinniarlugit paasissutissat nalunaarutillu ersarissapput eqqortuussallutillu.
- **Ajornartorsiutininik aaqqiisoq:** Attaveqaqatigiinnermi ilaqutariit atugaannut atatillugu qaangerniagassaasinnaasut ajornartorsiutaasinnaasulluunniit paasinissaanik aaqqiissuteqarfiginissaannillu ukkataqartariaqarpoq.

Siusissukkut Suliniuteqarnerup iluani ilaqutariinnik suleqateqarnermut tunngatillugu immikkoortut arlallit atuuttut assigiipput. Ersarissuuneq, ataqqeqatigiinneq, ataatsimullu anguniagaqarneq sulianik suliaqartut akornanni suleqatigiinnermisulli ilaqutariinnik sullissinnermi pingaaruteqarlunnartunut ilaapput.

Suleqatigiilluarnermut assersuut ilanngussaq 4-mi takuuk.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi atuuffiit

Suliassa qarfiit akornanni sulinermi atuuffiit **assersuutigalugu** imak agguarneqarsinnaapput:

<p>Atuuffik</p>	<p>Suliamut akisussaasoq ilaqtariinnik Siusissukkut Suliniuteqarnermi innersusisuvuq suliamilu aallarniisutut piler-sarusiornermut pingaarnertut akisussaasuulluni.</p>	<p>Ataqatigiissaarisooq tamakkiisumik ingerlanerani isumaginnittuvuq ingerlatsinerlu tamaat taannaaginartussaalluni.</p>	<p>Ataatsimiinnermik aqutsisoq ataatsimiinnermik aqutsisuvuq anguniagaqartumillu ingerlanissaanik qulakkeerisussaalluni isiginnittaatsillu tamarmik tusarneqarnissaanik isumaginnittuulluni. Inuk taannaajuuanartariaqanngilaq.</p>
<p>Akisussaaffiit suliassallu</p>	<p>Ataqatigiissaarisup paasisutissaatai: Suliassa qarfiit akornanni ataatsimiinnissamut peqataasussat sorliit aggersarneqassanersut pillugit ataqatigiissaarisumut ilisimatitsinissamut akisussaasoq. Sulianik suliqaartut soqtutigaqartullu eqqortut eqqartuinerlut peqataasinnaanissaanik tamanna qulakkeerinnissaq.</p> <p>Suliamik qulaajaaneq: Suliap naammattumik qulaajarneqarsimanissaata qulakkeernissaa pingaarutilimmik suliassavoq. Imaappoq, suliassa q pillugu paasisutissanik allagaatinillu attuumassuteqartunik tamanik piniarlunilu aqqqissuussineq, Eqimattat Siusissukkut suliniuteqartut aalajangiinissamut pisariaqartinneqartunik tigumisaqarniassammata.</p> <p>Akuersinermik nalunaarutinin piniarneq: Suliap eqimattami Siusissukkut suliniuteqartuni oqaluuserineqannginnerani akuersinermik nalunaarutinin pisariaqartinneqartunik piniarnissamut akisussaasoq. Inatsisit malinneqarnissaannut inunnullu paasisutissat illersorneqarnissaannut tamanna aalajangiisuvuq, <i>paasisutissanut inunnut tunngasunut inatsit pillugu immikkoortortaq paasisaqarfiginerujuk.</i></p>	<p>Ataatsimiinnissanut aggersaanerit: Ataatsimiinnernut aggersaannissamut akisussaasoq. Tamanna piffissamik, sumiiffimmik peqataasussallu allattorsimaffianik aalajangersaanissamik nassataqarpoq. Suliap sunniutilimmik suliarineqarnissaa pillugu ataatsimiinnermi inuit eqqortut peqataannissaasa qulakkeernissaa ataqatigiissaarisup akisussaaffigaa.</p> <p>Ullormut oqaluuserisassat: Ataatsimiinnerni ullormut oqaluuserisassat ataqatigiissaarisup suliarissava. Tamanna sammisat oqaluuserineqartussat aalajangernissaanik, ataatsimiinnerni peeqataasussat allagaatinik paasisutissanillu pisariaqartinneqartunik tamanik peqareersimanissaasa qulakkeernissaanik ilaqqarpoq.</p> <p>Imaqarniliortoq: Ataatsimiinnerni imaqarniliornissamut akisussaasoq. Allatuinissamik, aalajangiinernik katiterinissamik kingornalu imaqarnilianik peqataasunut tamanut nassuissinissamik tamanna nassataqarpoq. Imaqarniliat suliatigut aqqqissutini attuumassuteqartuni nalunaarsorneqassapputtaaq.</p> <p>Ingerlatseriaatsit najoqqutassiallu aalajangersarneqarsimasut malillugit ataatsimiinnerit aqqqissuunneqarnissaat ataqatigiissaarisup nalinginnaasumik isumagissavaa.</p>	<p>Oqaloqatigiinnermik aqutsineq: Ataatsimiinnerni oqaloqatigiinnerup aqunneqarnissaanik akisussaasoq. Tamanna oqalinnerit aqqustisiorneqarneranik, ullormut oqaluuserisassani sammisassat isumagineqarnerannik qulakkeerinnermik peqataasullu tamarmik oqaaseqarnissamik periarfissaqarnerannik nassataqarpoq.</p> <p>Naligiimmik peqataasoqarnissaanik qulakkeerineq: Ataatsimiinnermi peqataasut tamarmik isiginnittaatsiminnik isummaminnillu ilanngussinnaanissaannut ataatsimiinnermut aqutsisup qulakkeeriarlugu sulissutigissavaa. Tamanna ammasumik peqataatitsisumik oqaloqatigiinnermik siuarsaasaaq.</p> <p>Aaqqqissuussineq: Ataatsimiinnerup aaqqqissuussaanerata attanneqarnissaannut ataatsimiinnermi aqutsisoq ikiutissaq. Tamanna ullormut oqaluuserisassat qimanginnissaanik ataatsimiinnerullu sunniutilimmik ingerlanneqarnissaata qulakkeernissaanik ilaqqarpoq.</p> <p>Ataatsimiinnermik aqutsisutut atuuffiup ataqatigiissaarisup atuuffianut ilaatinneqassanersoq isumaliutigineqarsinnaavoq. Suliassat assigiinngitsut akule-riissinneqarnissaat eqqaaman- eqqaannassaaq.</p>

Akuersineq inunnillu paasissutissat mianernartut

Siusissukkut suliniuteqarnermi suleqatigiinni iluatsittumik suleqatigiinneq qulakkeerniarlugu suliassaqrarfiit assigiinngitsut akornanni inuit pillugit paasissutissat mianernartut avitseqatigiissutigineqarnissaat pisariaqarsinnaavoq. Inunnik paasissutissat mianernartut nalinginnaasumik tassaapput ateq, ukiut, ilinniagaq, peqqissuseq, isumaginnikkut qaangerniagassat ilaqutariissutsikkullu atukkat.

Siusissukkut Suliniuteqarnerup aallartinginnerani eqimattami suliassaqrarfiit assigiinngitsut akornanni inunnik paasissutissanik ingerlatitseqqiinnermut akuersissutinik piniarnermut aalajangersimasumik sulisaaseqarnissaat innersuussutigineqarpoq. Taamaaliornikkut inunnik paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnissaa pillugu peqqussut naapertorlugu inunnik paasissutissanik avitseqatigiinnermi inatsisip malinneqarnissaat qulakkeerneqassaaq, soorlu aamma nipangiusimasussaataaernerup unioqqutinneqannginnissaa qulakkeerneqassaaq.

Akuersinermik nalunaarummut immersugassaaq ilanngussaaq 2-mi nassaarineqarsinnaavoq.

Inuit pillugit paasissutissat qaqugukkut avitseqatigiissutigineqarsinnaappat?

Innuttaasoq pillugu paasissutissanik taamaattunik oqartussat avitseqateqaraangata suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip, nipangiussisussaataaneq aamma inunnik paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip atortinneqarnissaa pillugu peqqussut malinneqassapput.¹

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinni kommunimi sulianik suliaqartoq assersuutugalugu meeqqap atianik ukuanillu inatsisip unioqqutitsinani meeqqerisumut avitseqateqarsinnaavoq, meeqqerisup inatsisip naapertorlugit suliassani suliarinnaanissaanum ingerlatitseqqiineq pisariaqarpat. Tamanna inunnik paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip atortinneqarnissaa pillugu peqqussummi § 6, imm. 1, nr. 6-imik tunngaveqarpoq.

Taamaattorli kommunimi sulianik suliaqartoq meeqqap isumaginnikkut annertuumik ajornartorsiuteqarnera pillugu paasissutissanik meeraaqerisumut avitseqateqassappat ingerlatitseqqiineq inatsisip taamaallaat unioqqutitsinerussanngilaq piumasaqaatini tulliuttuni ataaseq naammassineqarsimappat:

1. sulianik suliaqartup paasissutissanik ingerlatitseqqiisnaanissaa meeqqap angajoqqaavanit/vinit ersarissumik akuersissutigineqarsimappat, imaluunniit
2. kommunimi sulianik suliaqartup nalilersorsimassavaa namminersortuni pisortaniluunniit soqutigisat isumaginissaa pillugit ingerlatitseqqiineq isertuussinermut pissutaasunit ersarissumik annertunerusimasooq, tamatumani inummut paasissutissamut tunngassuteqartumut tunngatillugu qajassuussinissaaq ilanngullugu (piumasaqaatip matuma naammassineqarsinnaanissaa akuttuvoq).

1 Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8 13. juni 1994-imeersoq (kingorna suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimik taaneqartoq) aamma Inunnik paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnissaa pillugu peqqussut nr. 1238-mi 14. oktober 2016-imeersoq (kingorna inunnik paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip atortinneqarnissaa pillugu peqqussummik taaneqartoq).

Nipangiusimasussaataaneq pillugu immikkut

Pingaarteqarpoq pisortani ingerlatsivinni sulisut tamarmik (kommunini sulianik suliaqartut, peqqinnissaqarfik il.il.) eqqumaffigeqqullugu nipangiusimasussaataammata. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27-mit tamanna toqqaannartumik aalajangiussaavoq.

Imaappoq, pisortani sulisut paasissutissanik isertukkanik aallaaviatigut ingerlatitseqqusaanngillat. Pisortani atorfeqartutut nipangiusimasussaataanermik unioqqutitsigaanni pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu pineqaatissittoqarsinnaavoq. Nipangiusimasussaataanerup attannissaa taamaammat pingaarteqartorujussuavoq.

Paasissutissaq "isertuussatut" taaneqarsinnaassappat paasissutissaq inatsisitigut allatigulluunniit aalajangersakkat atuuttut aqqutigalugit isertuussassatut taaneqarsimassaaq. Paasissutissat inummut tunngasut isertuussassaaajuannartut.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 28, imm. 2-mi allassimavoq pisut ilaanni unioqqutitsinerunngitsumik paasissutissanik ingerlatitseeqqittoqarsinnaasoq:

1. inuk paasissutissiissutigineqartussaq akuersisimappat,
2. paasissutissanit pineqartoq paasissutissanik ingerlatseqqinneq pineqartup qularutissaanngitsumiksoqtigisaanikaallutarinninnissa siunertaralugu pippat akuersinissaminut mattunneqassaaq,
3. paasisimalikkap ingerlateqqinnissaa inatsisitigut imaluunniit inatsit malillugu aalajangersakkatigut ajornartitaanngippat,
4. ingerlatitseqqinneq pissappat inuinnartut imaluunniit pisortaqaarfittut soqtigisat, soqtigisanit isertuussinissamut pissutaasunit, tamakkununga ilanngullugit soqtigisat paasissutissiissutigineqartussamut tunngasut, annertunerujussuit sulissutiginnissaannut, imaluunniit
5. ingerlatitseqqinneq suliassap suliarinerani pisariaqarpat imaluunniit pisariaqarpat oqartussaasut nakkutilliinermik imaluunniit misissuineramik suliassaminnik naammassinninnissaannut.

Ilanngussaq 6-imi akuersineq aamma Sulinerup aallartinnerani pinaveersaartitsinermiluunniit paasissutissanik avitseqatigiinneq pillugit paragraf 50 aamma 51 takukkit.

Ilaqutariinnik suleqateqarneq

Suliniuteqarnerup kissaatigineqartutut sunniuteqarnissaa siunertaralugu ilaqutariit suliniuteqarnermut kajumissuseqarlutik peqataanissaat aalajangiisuvoq. Tamanna sulianik suliaqartut ilaqutariillu akornanni tatiginninnermik patajaatsumik tunn-gaveqarnissaanik piumasaqaatitaqarpoq tamanalu atassuteqarnissamik piumassuseqartumik suliaqarnikkut anguneqarsinnaavoq.

- Ilaqutariit Siusissukkut Suliniuteqarnermut sionratigut nammineq saaffiginnikkaluarlutik imaluunniit innersuunneqarlutik misigisimasa-tik pissutigalugit sulianik suliaqartunut isum-aginnittoqarfinnullu avissaarsimasinnaapput tatiginninnatilluunniit.
- Tatiginninnginnermik takutitsineq tassaas-innaavoq isumaqatigiissutigisanut takku-tinngitsoornerit ajornasaartumilluunniit pissusilersornerit. Tatiginninnerup ineriartorte-qqinneqarnissaanut piffissaqarnissaq sulianik suliaqartunit paasineqarnissaa taamaamat pingaaruteqarpoq.

Ilaqutariit suleqatiginnikkusunnginnerat piaaraluni akerliuniarsarinerusariaqanngilaq, kisiannili tatiginninneq pilersinniarlugu sulinerunissamik pisariaqartitsinermut ersiutaasinnaalluni. Tamatu-mani ilaqutariit ikiorniarlugit sulianik suliaqartut aalajangiisumik suliaqarput, assersuutigalugu:

- alapernaasernikkut tatiginninnermillu ineriartortitsinermik aallarniinnikkut
- soqutiginninnermik takutitsinikkut isumaqatigiissuteqarnernilu takkutinnitsoornerni ilaqutariinnut attaveqarnikkut,
- pisariaqartitaannik aallaaveqarnikkut,

misigeqataanermik paasinninnermillu taku-titsinikkut aammalu naammagittarnikkut.

Tatiginninnermik qanoq ineriartortitsisoqarsin-naanersoq aalajangeeqataatitsisoqarsinnaanerlu pillugit assersuutit aajuku:

- **Ilaqutariinnik peqataatitsineq:** Suliniuteqarnissaq sorleq ilaqutariit pisariaqartitaannut tulluarnerpaanera pillugu aalajangiinis-sami ilaqutariit peqataatissigut. Ilaqutariit taamaaliornikkut namminneq atukkaminneq piginnittutut piviusumillu aalajangeeqataasin-naanermik misigitinneqassapput.
- **Qanimut attaveqarneq attaveqaaqatigiin-nerlu:** Ingerlatsineq tamaat ilaqutariinnik attaveqarneq ineriartortissigut atallugulu. Imaappoq ernumassutaannik tusarnaarluni, apeqquutit akisarlugit taakkulu pillugit suliami nutaanik pisoqartillugu ilisimatinne-qartarnissaat, aamma pisortatigoortumik ataatsimiinnerit akornanni. Ammasumik attaveqaaqatigiinneq tamanna toqqissisi-manermik misigititsissaaq suleqatigiinnermillu nukittorsaaqataassalluni anguniakkallu ataatsimut paasinissaannik pilersitsilluni.

Kalaallit Nunaanni ilaqutariit ataatsimuussuseq qanigisanullu atassuteqarneq pingaartittorujussuulugit inuukkajuttarput. Ilaquttanut atassutit qanittuararsuukkajupput, soorlu illoqqanut, angaak-kunnut, atsakkut qanigisamilluunniit ikinngutinut. Pissutsit tamakku ikioqatigiinnermik tapersersoqa-tigiinnermillu ikorfartueqataasinnaasarput.

Sulianik suliaqartut ilaqutariillu atugarliortut akornanni atassuteqarneq pitsannorsarniarlugu pitsaasumillu atassuteqarnerat ineriartortinniarlugit oqaluttuarnermik suullu tamarmik ataqaqatigiinner-annik eqqarsartariaaseqarneq iluaqutaasinnaavoq. Taakku pillugit ilanngussaq 3 takuneqarsinnaavoq.

Suleqatigiinnermi qaangerniagas- sanik isumaginneeq:

Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnerup attannissaa pitsanngorsarnissaalu ataavartumik eqqumaffiginissaa pingaaruteqarpoq. Suliassaqarfiit assigiinngitsut akornanni suleqatigiinnermi ilaatigut ilungersunartunik siumugassaqaarsinnaas- arpoq taakkulu suunerisa paasinissaat iliuuseqarfi- ginissaallu pingaaruteqarpoq.

- **Suleqatigiinnerup ingerlanera pillugu oqa- loqatigiinneq:** Suliassaqarfiit assigiinngitsut qanoq suleqatigiinnerisa oqaloqatigiissutig- inissaat aallartissutigissallugu pitsaasuvoq. Suleqatigiinnerit ingerlasarnerisa qanoq ataqatigiissarneqassanerat pillugu oqalo- qatigiinnermik tamanna ilaneqarsinnaavoq. Pingaaruteqarluinnarpoq inississallugu sulini- uteqartut tamarmik angorusutut, ingammik ilaqtariit angorusutaat kissaataallu paasin- eqarluarsimanersuq.
- **Ataatsimut ilisimasat anguniakkallu:** Suli- assaqarfiit assigiinngitsut sulineranni sule- qatigiinneq ataatsimut ilisimasaqarnermik anguniagaqarnermillu tunngaveqarpoq, tamannalu ilaqtariinnik ataasiakkaanik suliaraqarnermi tunngaviulluni. Imaangilaq tamarmik assigiimmik ilisimasaqassammata, kisianni angusassat pillugit ersarissumik ataats- imullu paasinissimanissaq anguniakkanullu suliassaqarfiit assigiinngitsut qanoq iluaquta- sinnaanerat uani pineqarpoq.

Suleqatigiinnermut suliatigullu pulla- vik ilaqtariillu pillugit siunnersuut

1. Ilaqtariit pingaarutilimmik qitiupput nam- minnerlu ingerlatsineranut ilaallutik. Ilaqtariit ataatsimiinnernut aallaavittut ilaassapput.
2. Siusissukkut Suliniuteqarnermi ataatsimiin- neq. Suliniuteqarnerup pilersaarusiornanarut ilaqtariit peqataallutik pilersaarusioqataas- uupput.
3. Ilaqtariit ataasiakkaat inuunermi nammin- neq oqaluttuassaqarnerannik namminnerlu ataasiakkaatut pissarititaqarnerannut, "nas- sataqarnerannik", aammalu kajumissuseqa- rnerannillu ataqqinnineq, tamannalu ilaqtari- innik attaveqarnermi isiginiarneqassaaq.
4. Suleqataasut akornanni ersarissumik isumaqa- tigiissuteqarneq, kina suliamik akisussaanera, ataqatigiissaarisuunera il.il. pillugit. Ilaquta- riit misigisimassapput ingerlatsineq ingerlallu- artoq Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigi- innut tatiginnissinnaaniassammata.
5. Imminnut suliasat iliuuseqarnissamullu periarfissat pillugit ilisimasaqarneq, taamaa- liornikkut periarfissat neqeroorutillu pit- saanerpaamik atorluarneqarnissaat qulakkeer- neqarluni.
6. Imminnut suliatigullu qanorluunniit tunuli- aquteqaraanni piginnaasanut ataqqinnineq.

Ilaqtariit ilissinnik
ataatsimeeqateqareerlutik
qimakkaangamisi qanoq
pineqarsimanerminnik
misigisimanissaat
kissaatigaasiuk?

Namineq sulisullu
allat pineqarsimanertik
pillugu qanoq
misigisimanissaat
kissaatigaasiuk?

Siunnersorneqarnissamut periarfissat

Apeqqtissaqaruit, isumasioqatigisaqarusukkuut, siunnersorneqarnissannilluunniit pisariaqartitsiguit imaluunniit e-mailimut uunga attaveqarnissamut tikilluaqqusaavutit: **tidligindsats@nanoq.gl**.

Oqarasuaatikkut **marlungornerit sisamangornerillu** tamaasa **nal. 14:00-16:00** aamma attaveqarsinnaavutit oqarasuaammut +299 **251019**.

Sulinerput Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi siunnersorneqarnissamut periarfissat pillugit nittartakkami aamma paasisaqarnerusinnaavutit: www.socialstyrelsen.gl.

Tusarfiginissat aamma meeqqanut ilaqutaannullu unammillernartumik inissisimasunut iluaqutaasumik allannguinnissamut suleqatigiinnissarput qilanaaraarput.

Inaarutaasumik oqaaseqaatit

Neriutigaarput una Atuagaq najoqqutassiaq ilinnut Siusissukkullu Suliniuteqarnernemik sulininnut iluaqutit atoruarsinnaagit. Meeqqat inuunermi atugarissaarnerisa ineriartornerisalu nukittorsarnissaat naammassiniagassaavoq pingaaruteqartoq, iliuuseqarlutillu sulinivit ingerlateqqinnissaanut sulilluarnissannik kissaappatsigit.

Qujaqqippugullu Siusissukkut Suliniuteqarnermi peqataaninnut, sulininnilu pingaarutilimmi ingerlalluarnissannik kissaappatsigit.

Naleqqiussat

- Edwards K., & Lundstrøm SL. 2014. Atassuteqarnermik ataqtigiissaarineq – suleqatigiinnermi atassuteqarnermilu allannguutit uuttortarneqarsinnaappat? Tidsskrift for Arbejdsliv Årg. 16. Nr 4 2014 <https://tidsskrift.dk/tidsskrift-for-arbejdsliv/article/view/108977/158376>
- Ingemann C. & Larsen CVL. 2018. Evaluering af Grønlands Sundhedsreform. Oplevede og målbare effekter 2017. Statens Institut for Folkesundhed.
- Meeqqanut sulit atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 16 m3. december 2012-meersoq. 25.10.2023 uani nassaarineqartoq: https://nalunaarutit.gl/Groenlandsk-lovgivning/2012/ltl-16-2012?sc_lang=kl-GL
- Kloppenborg HS. og Wittrup J. 2015. Sårbare børn – hvem er de, hvor bor de, og hvordan klarer de sig i skolen? Socialstyrelsen. Kora chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcgclefindmkaj/https://pure.vive.dk/ws/files/2060646/10838_saarbare-boern.pdf
- Montgomery-Andersen R. 2006. Ilaqutariinnut naartusortalinnut Siusissukkut Iliuuseqartarneq. Peqqik
- Olesen, Ingelise; Hansen, Nanna Lund; Larsen, Christina Viskum (2022). "Ilaqutariinnut naartusortalinnut Siusinaartumik Iliuuseqarneq" pillugu nalilersuineq 2021 Suliniutip atuutilersinneqarnerata sulit ingerlasup aamma ingerlanneqarnerata sumiiffimmit allaaveqarnera, aamma Kalaallit Nunaanni kulturikkut naleqqussusia sammivigalugit itisiliilluni misissuineq. Statens Institut for Folkesundhed.
- Russel, S og Carey M. 2007. Narrativ terapi - spørgsmål og svar. Hans Reitzel forlag
- Væver, Mette Skovgaard (2008):" KLINISK SPÆD- OG SMÅBARNSPSYKOLOGI – I UDVIKLINGSPSYKOPATOLOGISK PERSPEKTIV" i Psyke & Logos, 2008, 29, 604-627.

Ilanngussat

Immersugassat, skabelonit suleriaatsillu pillugit assersuutit ujartorneqarsimapput. Ilanngussat siunnersuutaannaapput najukani ataatigiinnerit pisariaqartinneqartullu malillugit nalimmassarneqarsinnaasut. Suliffeqarfik nammineq immersugassaqarpat, skabeloneqarpat suleriaaseqarlunilu taakku atorineqassapput.

Ilanngussaq 1 - Siusissukkut Suliniuteqarnermi ataatsimiinnermi ullormut oqaluuserisassanut assersuut

Ullormut oqaluuserisassaq una ataqatigiissaarisumit Siusissukkut Suliniuteqarnermik suleqatigiinnut nassiunneqassaaq, innuttaasut sorliit oqaluuserineqassanersut pillugit immikkoortut immersorneqarsimassallutik. Innuttaasut oqaluuserineqartussat pillugit paasissutissat ataatsimiinnissamik eqqaasitsisummut ilanngullugu sapaatit akunnerat ataaseq sioqqullugu ataqatigiissaarisumut nassiunneqassapput.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi Ataatsimiinnermut ullormut oqaluuserisassat

Ulloq piffissarlu: (Ulloq piffissarlu)

Sumiiffik: (Sumiiffik)

Imaqarniliortoq: (Ateq)

Peqataasut: (Atit)

Ataatsimiinnermit kingullermit imaqarniliap akuerineqarnera

Matumani ataqatigiissaarisog: (Ateq)

Oqartussaasoqarfanni assigiinngitsuni killiffiit

- 1. Ilaqutariinnik suliat ullormut ataatsimiinnermi misissorneqartussat** (tamanna inunnut attuumassutilimmik sulianik suliaqartunut Siusissukkut Suliniuteqarnermi eqimattat ataatsimiinnginneranni ataqatigiissaarisumit immersorneqarsimassaaq).
 - Ilaqutariinnik ilisarititsineqAtit:
- 2. Pilersarusiorneq ilaqutariinnillu ataqatigiissaarineq**
 - Killiffik alloriarnissallu tullia, kiisalu attaveqaatit ataatsimiinnissat aalajangersarneqarnerat
- 3. Iliuseqarnissanik aalajangiineq**
 - Ilaqutariinnik ataasiakkaanik attuumassutilimmik sulianik suliaqartut akornanni suliassanik assigiinngitsunik agguaneq - kikkut sulerissappat soorlu.
- 4. Taasariaqartut allat**
 - Sammisanik allanik ernumagineqartunilluunniit eqqartuinissamik periarfissaq
- 5. Ataatsimiinnissap tullia**
 - Siusissukkut Suliniuteqarnermi eqimattat tulliani ataatsimiinnissaannut ullormik, piffissamik, sumiinnissamik ataqatigiissaarisumillu aalajangersaaneq
- 6. Naggasiineq**
 - Aalajangiinernik eqikkaaneq alloriarnissallu tullia

Ilissi immikkuullarissumik pisariaqartitassinnut suleriaasissinnullu ullormut oqaluuserisassat nalimmassarnissaat eqqaamassavarsi.

Ilanngussaq 2 - Siusissukkut Suliniuteqarnermut akuersinermik nalunaarut

Uanga/uagut, angajoqqaatut/isumaginnittut sulianik suliaqartunut tulliuuttunut matumuuna akuersivunga/gut:

- Kommunimi sulianik suliaqartut
- Ernisussiortut
- Meeqkerisut
- Ilaqtariinnut ilitsersuisut
- Majoriami inuit suliaqartut
- Allorfimmi sulianik suliaqartut
- _____ -mit perorsaasut (paaqqinnittarfiup atia allassavat)
- _____ (suliaqartut allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (suliaqartut allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (suliaqartut allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (suliaqartut allat ilaappata uani ilanngutissavat)

Uannik meeqqamalu pillugit paasissutissanik tulliuuttunik avitseqateqarsinnaapput:

- Kinaanermik paasissutissat (ateq, ukiut, najugaaq, oqarasuaatip normua)
- Peqqissuseq pillugu paasissutissat
- Ilaqtariittut atukkat
- Aningaasaqarnikkut atukkat
- Isumaginninnikkut annertuumik ajornartorsiutit pillugit paasissutissat
- Pinerluttulerinermut tunngatillugu paasissutissat
- _____ (inuttut paasissutissat allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (inuttut paasissutissat allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (inuttut paasissutissat allat ilaappata uani ilanngutissavat)
- _____ (inuttut paasissutissat allat ilaappata uani ilanngutissavat)

suliasaqaarfiit akornanni suleqatigiinnermi Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnut.

Qaqugukkulluunniit akuersinera utertissinnaavara.

Atera inuttullu normora: _____

Meeqqama siulliup atia inuttullu normua: _____

Meeqqama tulliaata atia inuttullu normua: _____

Meeqqat amerlanerusimappata: _____

ULLOQ _____ SUMIIFFIK _____ Atsiorneq _____

Akuersissutit utertissinnaavat

Akuersissutit qaqugukkulluunniit utertissinnaavat. Ingerlatsivimmuut saaffignillutit akuersissummut nalunaarut uterteqqusinnaavat. Taamasorsinnaavutit oqaatsitsigut immaqaluunniit allagaqarnikkut. Akuersillutit nalunaarutit utertikkukku suliaq suliarineqarunnaassaaq inuttut paasisutissanut tunngasooq.

Akuersilluni nalunaarut atuuttarpoq minnerpaamik ukioq ataaseq, nutarteqqinneqangippat.

Inatsisitigut tunngasut ingerlatitseqqiinermi

Ilinnut inuttut paasisutissanut tunngasut suliarineqartarput inatsisit malillugit inuttut paasisutissat (Anordning nr. 1238 af 2016-10-14) aamma Pisortat Ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq.

Pisinnaatitaaffiit

Inatsisit pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarneri aamma inuttut paasisutissat suliarineqartarnerinut, arlalinnik pisinnaatitaaffeqarputit, Ingerlatsiviit ilinnut tunngasut paasisutissat ingerlateqqiisarnermut. Qaqugukkulluunniit pisinnaatitaaffiit atorsinnaavatit. Pisinnaatitaaffiit atorniarukkit, attaveqarfigissavatsigut. Pisinnaatitaaffiit ukuupput:

- Paasisutissat ilinnut tunngasut takoqusaavatit (paasitinneqarsinnaanermut malittarisassat)
- Pisinnaatitaaffigaat paasisutissat ilinnut tunngasut paasissallugit, suliarineqartut Ingerlatsivimminngaanniit ilinnut tunngasut, allallu paasisutissat.
- Naqqiuteqarnissaq (aaqqiinissaq)
- Pisinnaatitaaffigaat paasisutissat ilinnut tunngasut ilumuungitsut aaqqitsinnissaat.
- Piarsinnaatsitaapput
- Immikkut ittumik piarsinnaatitaapput ilinnut tunngasut paasisutissat, piffissami piarneqanginneranni.
- Killiliineq sulianut
- Paasisutissat ilinnut tunngasut immikkut ittumi suliarineri killilersinnaapput. Pisinnaatitaaffigukku suliamik killiliinissaq, Ingerlatsiviup siunissami kisimi – minillugit toqqorsivimmiittut – illit akuersininni, imaluunniit eqqartuussivimmiik aalajangiinissamut, atuutlerpat imaluunniit illersorneqarpat, inummilluunniit illersuineq imaluunniit pingaarutqartut inuiaqatigiinni soqutigisani.
- Akerliliisinnaaneq/Naammagittaalliorsinnaaneq
- Akerliliisinnaatitaavutit/naammagittaalliorsinnaatitaavutit Ingerlatsivimmuut amerlanertigut inuttut paasisutissat akuerisamik suliarineqarluartut

Piginnaatitaaffiit atuarsinnaavatit Datatilsynet ilitsersuutaani nalunaarsugaanikut piginnaatitaaffiit, nittartagaani: <https://www.datatilsynet.dk/rigsfaellesskabet>

Ingerlatsivik akisussaasuvoq ilinnut inuttut paasisutissat tunngasut suliarininnermi

Ingerlatsivik akisussaasuvoq meeqqamut/ilinnut inuttut paasisutissat tingunikuusat suliarinerani.

Naammagittaaliorusuppit?

Pisinnaatitaaffigaat naammagittaalliorsinnaallutit Datatilsynimut, naammagittaallituginiarukku paasisutissat suliarinerinut Ingerlatsivimmiik. Uani paasisutissat nassaarisinnaavatit attavissallu: www.datatilsynet.dk

Pisortat Ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat (Ilaannakorpoq)

Allanut tusarliusseqqusinnginneq

§ 27. Pisortat Ingerlatsiviini suliffiik allanut tusarliussisusaatitaanngilaq, tak. pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29, suna ilisimasaq inatsisitigut imaluunniit aalajangersakkakut atorluussakkut allakkut tassaaneragaappat allanut oqaatigeqqunngisaq, imaluunniit aamma pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinaalluunniit soqutigisaat pingaaruteqartut pissutigalugit, aamma pingaartumik maku pissutigalugit

1) naalagaaffiup isumannaatsuunissaa illersorneqarnissaaluunniit

2) naalagaaffiup nunani allani naalakkersuinikkut imaluunniit aningaarsiorinikkut soqutigisai, tamakkununga ilanngullugit naalagaaffinnut allanut pissaanilinnut imaluunniit naalagaaffiit assigiinngitsut soqutigisaannut tunngasut,

3) inatsisinik unioqqutitsinernik pinaveersaartitsineq, paasiniaaneq eqqartuussisunullu suliassanngortitsiniarneq kiisalu pinerlunnermut tunngasumik eqqartuussutit naammassineqarnissaat aamma pinerluttunik imaluunniit ileqqussanik unioqqutitsinik suliassanngortitsiniarneqarni pasilligaasut, ilisimannittut imaluunniit allat illersorneqarnissaat,

4) akileraartarnermut akitsuuteqartitsisarnermullu inatsisit naapertorlugit pisortatigut misissuineq, killilersuineq imaluunniit pilersaarusiortarneq imaluunniit iliuuserissamaakkatut eqqarsaatigineqartut,

5) pisortat aningaasanut tunngasutigut soqutigisaat, tamakkununga ilanngullugu pisortat niuerneramik Ingerlatsinerat,

6) inuit ataasiakkaat imaluunniit Ingerlatsiviit namminersortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, tamakkununga ilanngullugit aningaarsiornermut tunngasut, pillugit paasisutissanik illersuimallutik soqutigisaat, imaluunniit

7) inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit imaluunniit peqatigiiffiit teknikkikkut atortorisat imaluunniit periaatsit pillugit imaluunniit ingerlatsinermut imaluunniit niuernermut tunngasut pillugit paasisutissanik illersuimallutik aningaasatigut soqutigisaat. Imm. 2. Pisortat ingerlatsiviini allanut tusarluiteqqusaanngissinnaavoq taamaallaat sumut ilisimasamut tunngasooq, pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinaalluunniit soqutigisaat imm. 1 -imi taaneqartut pingaaruteqartut pissutigalugit.

Imm. 3. Ingerlatsinermut oqartussaasut aalajangiisnaapput kialuunniit pisortat ingerlatsiviini suliffegangitsup paasisutissat allanut oqaatigeqqusaanngitsut oqartussaasut pisussaaffiginagu inummut tassunga tusartissimasaat pillugit allanut tusarliussaatitaannginnissaanik.

Imm. 4. § 1, imm. 2, naapertorlugu allanut tusarliussusaaannginneq pillugu maleruagassaliortoqarpat, imaluunniit imm. 3 naapertorlugu allanut tusarliussequsinninneq (kimulluunniit) pisussaaffigitinneqassappat, maleruagassanik imaluunniit peqqussutinik taamaattunik unioqutitsinermi pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29 taamaalluni atortuussaaq.

Paasisutissanik inger/atsinermut oqartussaasunut allanut ingerlatitseqqinneq

§ 28. Inuit ataasiakkaat allanit sunissaaqaratik pissuserisaat, tamakkununga ilanngullugit naggueqatigiinnut sunut ilaernermut, upperisarnormut aamma ammpip qalipaataanut, naalakkersuinermut, peqatigiiffeqarnermut, kinguassiuutinikatuernermut, pinerluttarnermuttunngasut pillugit paasisutissat kiisalu peqqissuernermut, inooqatigiinnermi ajornartorsiuutinannertuunut aamma inuulluarniutinik assigisaanillu atuinermut tunngasut pillugit paasisutissat ingerlatsinermut oqartussaasunut allanut ingerlateqqinneqartassanngillat.

Imm.2. Taamaattorli paasisutissanik imm. 1-imi taaneqartunik ingerlatitseqqittoqarsinnaavoq,

1) inuk paasisutissiisutigineqartussaq akuersisimappat,

2) paasisutissanik pineqartoq paasisutissanik ingerlatitseqqinneq pineqartup qularutissaanngitsumiksoqutigisaanikaallutarinninnissa siunertaralugu pippat akuersinissaminut mattunneqassaaq,

3) paasisimalikkap ingerlateqqinnissa inatsisitigut imaluunniit inatsit malillugu aalajangersakkatigut ajornartitaanngippat,

4) ingerlatitseqqinneq pissappat inuinnartut imaluunniit pisortaqqarfittut soqutigisat, soqutigisanit isertuusinnissamut pissutasunit, tamakkununga ilanngullugit soqutigisat paasisutissiisutigineqartussamut tunngasut, annertunerujussuit sulissutiginnissaannut, imaluunniit

5) ingerlatitseqqinneq suliasap suliarinerani pisariaqarpat imaluunniit pisariaqarpat oqartussaasut nakkutillinermik imaluunniit misissuinermik suliasaminik naammassinninnissaannut.

Imm. 3. Paasisutissat allanut oqaatigeqqungisat allat imm. 2-mi taaneqartunik pisoqartillugu ingerlatsinermut oqartussaasunut allanut ingerlateqqinneqarsinnaapput taamaallaat paasisutissiisinnisaq oqartussaasut sulinerannut imaluunniit oqartussaasut aalajangiigassaanut annertuumik pingaaruteqarsorinarpat.

Imm. 4. Imm. 2, nr. 1 malillugu akuersineq allakkatigut nalunaarutigineqassaaq, nalunaarlugu paasisutissat qanoq ittut ingerlateqqinneqassasut, paasisutissat kimut ingerlateqqinneqassasut aamma suna siunertaralugu. Allakkatigulli nalunaaruteqarnissamik piimasarisaaq sanoqqunneqarsinnaavoq suliasap pissusiata imaluunniit pissusiusut allat tamanna pisariaqartippassuk.

Imm. 5. Imm. 1, nr. 2, malillugu akuersineq atorunnaassaaq kingusinnerpaamik nalunaarutigineqarnermunit ukioq ataseq qaangiuppap.

Imm. 6. Kommuneqarfinni aalajangiisartuussasut inatsisitigut namminneq oqartussaassuseqartitaasut imm. 1 aamma 3 malillugit immikkut oqartussaassusillittut isigineqassapput.

Inunnik paasisutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnera pillugu peqqussut (ilaannakorpoq)

Paasisutissanik suliarinninneq

§ 5. Qarasaasiakkut paasisutissanik suliarinninnermi pitsaasumik ileqqoqarnissamut naapertuuttumik paasisutissat suliarineqassapput. Imm. 2. Paasisutissanik katersinermi siunertat erseqqissumik nalunaarsukkat suliamullu atuussasuteqartut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq kingusinnerusukkullu suliarinninneq siunertanut taakkununga atuussasuteqassanngilaq.

Paasisutissanik kingusinnerusukkut suliarinninneq oqaluttuarisaanermik, kisisisitigut paasisutissaateqarnermik ilisimatusarnermillu siunertaqartumik taamaallaat ingerlanneqartoq paasisutissanik katersinermi siunertanut naapertuutinnngitsut isigineqassaaq.

Imm. 3. Paasisutissat suliarineqartut naleqquttuussapput naammassallutillu paasisutissallu katersorneqarnerni siunertat aammalu paasisutissat kingusinnerusukkut suliarineqarnissaanni siunertat naammassineqarnissaannut piimasaqaatigineqartut sinnerlugit annertussuseqassanatik. Imm. 4. Paasisutissanik suliarinninneq ima aqqissuunneqassaaq paasisutissat pisariaqarfatigut nutarterneqartassallutik. Aammattaaq paasisutissanik eqqungnitunik paatsuunganartunillu suliarinnittoqannginnissaq

qulakkeeriarlugu pisariaqarfatigut nakkutillisoqartassaaq. Paasisutissat eqqungnitunik paatsuunganartunillu takutitsisut sapinngisamik piartumik peerneqartassapput iluarsineqartassallutilluunniit. Imm. 5. Paasisutissat katersorneqartut nalunaarsorneqartup kinaassusianik paasininnissamut periarfissilluni piffissamit siunertarineqartumut paasisutissanik katersinermi

pisariaqartinneqartumit sivisunerusumik paarineqassanngillat.

§ 6. Paasisutissanik suliarinninneq aatsat pisinnaavoq 1) nalunaarsorneqartoq taamatut iliortoqarnissaanut erseqqissumik akuersissuteqarsimappat, 2) isumaqatigiissutit nalunaarsorneqartup peqataaffigisaata naammassineqarnissaa imaluunniit taama isumaqatigiissuteqarnissaaq sioqqullugu qinnuteqartup piareersaanerit ingerlanneqarnissaat eqqarsaatigalugit suliarinninnissaq pisariaqarpat, 3) qarasaasiakkut paasisutissanik akisussaasup inatsisitigut pisussaaffii eqquatsinniarlugit suliarinninnissaq pisariaqarpat, 4) nalunaarsorneqartup pingartillugit soqutigisaasa illersorneqarnissaat pillugu suliarinninnissaq pisariaqarpat, 5) suliasap inuiaqatigiinnit soqutigineqartup ingerlanneqarnissaa pillugu suliarinninnissaq pisariaqarpat, 6) suliasap pisortat oqartussaasunit ingerlanneqartartup qarasaasiakkut paasisutissanik akisussaasup allaluunniit paasisutissanik ingerlateqqiffiususanit suliareqquneqartup ingerlanneqarnissaa eqqarsaatigalugu suliarinninnissaq pisariaqarpat, imaluunniit 7) qarasaasiakkut paasisutissanik akisussaasooq inulluunniit alla paasisutissanik ingerlatitseqqiffiususaaq soqutigisaminik nalunaarsorneqartup pingartinnissaanit pingaaruteqarnerusunik malersuiffigininninnaqqullugu.

§ 7. Naggueqatigiiaanut tunngassuteqarneq imaluunniit inuiannik sorlernik aallaaveqarneq, naalakkersuinermut tunngassutillit,

upperisamat imaluunniit nammineq aalajangiussatut isummat, suliatigut kattuffeqarnermi attaveqarfiit imaluunniit peqqissutsikkut kinguaassiuutitigullu iliutsinut tunggassutillit pissusillit pillugit paasisstissanik suliarinnittoqassanngilaq. Imm. 2. Imm. 1-imi aalajangersagaq atorneqassanngilaq 1) nalunaarsorneqartoq taama suliarinninissamat erseqqissumik akuersisimappat, pisuni nalunaarsorneqartoq nammineq inatsisilluunniit tunggavigalugit akuersisinnaatinngagu nalunaarsorneqartup inuulluunniit allap pingaartillugit soqutigisaasa illersorneqarnissaat pillugu suliarinninissaq pingaaruteqarpat, 2) suliarinninneq paasisstissanut nalunaarsorneqartumit saqqummiunneqartunut attuumassuteqarpat, imaluunniit 3) suliarinninissaq inatsisitigut piimasaqaatit aalajangersarneqarsinnaanissaannut, atuutsinniarnissaannut imaluunniit illersorniarnissaannut pisariaqarpat. Imm. 3. Aammattaaq suliatigut kattuffeqarnermi attaveqarfigisat pillugit paasisstissanik suliarinninneq pisinnaavoq qarasaasiakkut paasisstissanut akisussaasup sulinermini inatsisitigut pissaaffiisa piginnaatitaaffiisalunniit immikkut ittut malinneqarnissaannut suliarinninissaq piariaqartinneqarpat. Imm. 4. Pilersitaq, peqatigiiffik allaluunniit nalinginnaasumik kattuffik politikikkut, nammineq isummatigut, upperisatigut suliatigulluunniit siunnerfik nammineq ingerlatami iluini kattuffiup ilaasortai inuulluunniit kattuffiup siunertai pissutigalugit kattuffimmu akulikitsumik attaveqartartut pillugit paasisstissanik imm. 1-imi taaneqartunik suliarinninissaanapput. Taamaattorli paasisstissanik taamaattunik aatsaat ingerlatitseqqittoqarsinnaavoq nalunaarsorneqartoq tamatumunnga akuersilluni erseqqissumik nalunaaruteqarsimappat imaluunniit suliarinninissaq imm. 2, nr. 2-4 imaluunniit imm. 3-mi ilaatinneqarpat.

§ 8. Pisortat ingerlatsiviat pissutsit pinerluttulerinermik inatsimmu tunggassutillit, inuuniarnikkut ajornartorsiutit annertuut aamma § 7, imm. 1-imi pissutsit saniatigut pissutsit Inunnik attuumassuteqarlunnartut allat pillugit paasisstissanik suliarinninissaanngilaq, tamanna oqartussaasup suliassaasa isumagineqarnissaanut pisariaqartinneqanngippat. Imm. 2. Paasisstissat imm. 1-imi taaneqartut allanut ingerlateqqinneqassanngillat. Taamaattorli ingerlatitseqqittoqarsinnaavoq 1) ingerlatitseqqinnissaq nalunaarsorneqartumit erseqqissumik akuerineqarsimappat 2) ingerlatitseqqinneq inuunnaat pisortalluunniit soqutigisaat, isertuussinissamut pissutaasunit tamatumani aamma paasisstissami pineqartup pingaartinnissaanit pingaaruteqarnerusut isumaginnaasappagit, 3) ingerlatitseqqinnissaq pisortat ingerlataanni pinngitsoorneqarsinnaassanngippat imaluunniit pisortat aalajangiiffiginniarnernerani piimasaqaataassappat, imaluunniit 4) ingerlatitseqqinnissaq inuup imaluunniit sulliviup pisortanut tunggasunut suliassaanic ingerlatsiniarnissami pisariaqartinneqassappat. Imm. 3. Ingerlatsivinni oqartussat isumaginninermu tunggasutigut sulianik ingerlataqartut aatsaat imm. 2, nr. 1 imaluunniit 2-mi piimasaqaatit eqquutsinneqarpat imaluunniit suliap suliarineqarnerani ingerlatitseqqinnissaq pisariaqarpat imaluunniit oqartussaasup nakkutilliinermini suliassaminik ingerlatsinissaaneranut pisariaqartinneqarpat imm. 1-imi aamma § 7, imm. 1-imi paasisstissanik taaneqartunik ingerlatitseqqinnissaanapput.

§ 38. Nalunaarsorneqartup akuersisutini uterteqqinnissaavaa.

Napparsimasut inatsisitigut inissimanerat pillugu Inatsisartut pequssutaat

Inatsisit Nr. 6 31. maaji 2001

Allanik siunertaqartumik peqqissutimut il.il. paasisstissanik ingerlatitseqqittarneq

§ 26. Napparsimasoq isumaqataalluni akuersitereerlugu peqqinnisaqarfimmi sulisut katsorsartinnerup saniatigut allanik siunertaqartumik napparsimasup peqqissusianut tunggasunik, inummut tunggalluinnartunik kiisalu oqartussaasunut, sulinaqatigiiffinnut, inuinnarnut il.il. paasisstissanik allanut isertuussassaannik ingerlatitseqqinnissaanapput.

Imm. 2. Imm. 1-imi paasisstissanik ingerlatitseqqittarneq taaneqartoq napparsimasoq isumaqataalluni akuersiteqqaarnagu pisinnaavoq

1) inatsit naapertorlugit paasisstissinissaq ingerlateqqinneqassappat aammalu paasisstissineq oqartussaasutut tiguisussap suliamik ingerlatsineranut annertuumik pingaarutilittut isumaqarfigineqarpat,

2) ingerlatitseqqinnissaq kikkut tamarmik soqutigisaasa isumagineqarnissaat erseqqissumik pissuteqarpat imaluunniit napparsimasup, peqqissaanermik suliaqartup allanulluunniit annertuumik mianerisariaqarneranik,

3) ingerlatitseqqinnissaq pisortatut oqartussaasup misissuineranut nakkutilliineranullu pisariaqartuuppat.

Imm. 3. Peqqissaanermik suliaqartup paasisstissamik allanut isertuussassamik pigisaqartup aalajangiissavaa imm. 2 malillugu ingerlatitseqqinnissaq pissutissaqarlunersoq.

Imm. 4. Imm. 2, nr. 2 malillugu paasisstissanik ingerlatitseqqittoqarpat, paasisstissani pineqartoq sapinngisamik piaarnerpaamik ilisimatinneqassaaq ingerlatsitseqqinneq aamma suna siunertaanersoq pillugit.

§ 27. § 26-mi, imm. 1-imi isumaqataalluni akuersineq allakkatigut pissaq. Allakkatigulli pinissaanic piimasaqarneq sanequnneqarsinnaavoq, suliassaq qanoq pissuseqarnera atukkallu tamatumunnga illersuutaasinnaappata. Isumaqataalluni akuersineq napparsimasut napparsimasut ataasiakkaat pillugit allattugaatinut allanneqassaaq.

Imm. 2. Imm. 1-imi akuersineq tunniunneqarnerminingaanniit kingusinnerpaamik ukioq ataaseq qaangiuppat atorunnaassaaq.

Imm. 3. Naalakkersuisut imm. 1-imi isumaqataalluni akuersineq taaneqartoq pillugu erseqqinnerusunik malittarisassiorsinnaapput.

Lovgivning i Grønland (www.datatilsynet.dk)

Regelsæt database (www.lovgivning.gl)

[lft 06 2001 \(nalunaarutit.gl\)](#)

Ilanngussaq 3 - Oqaluttuarnermik suullu tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarneq (narrativ tilgang)

Suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarneq ajornartorsiutit namminneq pilerannginnerannik kisiannili pinngorneranni pissutsinut atukkanullu attuumassuteqarnerannik paasininnermut tunngassuteqarpoq. Aaqqiissutissarsissagaanni tamarmiusumik ataqatigiinneq isiginiarneqassaaq.

Suut tamarmik ataqatigiinnerannik sulinermi, ajornartorsiutit ataasiinnarmik pissuteqarnerannik ujaasinani suut tamarmik qanoq ataqatigiinnerat eqqarsaatigineqartarpoq. Inuit qanoq pissusilersornerannut avatangiisit atassuteqaatillu qanoq sunniuteqarnerat takuneqarnissaannut tunngassuteqarpoq. Ajornartorsiut inummiinngilaq ajornartorsiuterpiarli ajornartorsiutaavoq. Ajornartorsiut aaqqiissuteqarfiginiarlugu ilaqutariit tamarmiusut taakkulu atugaat avatangiisaallu suliarineqassapput.

Oqaluttuarnermik suullu tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarneq atorlugu ilaqutariit siornatigut inuunermi nuanniitsumik misigisaat qaangerniagassaallu paasinissaat misissornissaallu ukkatarineqartarpoq. Tamatuma ilaqutariit inuunermi oqaluttuaanik allannguinnissamut pitsaasumillu allanngornermik pilersitsinnissamut ikiorneqarnissaat ukkatarineqartarpoq. Iliuuserineqartuni qitiusoq ilaatigut tassaavoq, suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseq ajornartorsiutip inuttaanit peerlugu ersarissarnissaa. Ilaqutariit qaangerniagassaqaqarnertik immikkoortillugu imminnut isiginissamut periarfissinneqassapput. Sulianik suliaqartut ilaqutariit suleqatigalugit inuunermi nuanninngitsumik oqaluttuaatigineqartut misissorlugillu allanngortinneqassapput.

Siusissukkut Suliniuteqarnermi ilaqutariinnik naapitsinermi suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarnerup siunertaraa **nukittoqutit, nukissat siornatigullu inuunermi iluatsilluarsimasut takunngitsoorneqakkajuttartut** paasineqarnissaat ersarissarneqarnissaallu.

Suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarneq aqutugalugu:

- ilaqutariit oqaluttuartik takusinnaalissavaat, aqqusaakkatik ajunngitsuni ajortunilu
- nukittoqutit ukkatarineqassapput qaangerniagassaallu isumaginissaannut allatut periarfissarsiorinnissamut ammaassilluni
- kinaassutsimik ineriartortitseqqinneq
- namminneq oqaluttuaminnik aqutsisunngortinnissaat
- inuunermi allannguinermik pilersitsineq.

Pitsaasunik angusaqarniarluni suleqatigiinnissamut tunngaviliisinnavaoq. Ilaqutariit inuunermi kingunerluuteqakkajuttarput, aamma naalungiarsuunermi. Sulianik suliaqartut kingunerluutinit taakkunanga aniguinissaq eqqumaffigisarpaat immaqalu katsorsaasunut attuumassuteqartunut innersuussinissaq eqqarsaatigalugu.

Sulianik suliaqartutut ilaqutariinnik naapitsinermut aamma ilaqutariit nukissaanik pisariaqartitaannillu ukkataqarnermut isumassarsiorusuppata taakku uani nassaarineqarsinnaapput
<https://sus.dk/wp-content/uploads/2023/05/SUS-aarsmagasin-2023-maj-dobbeltsider-1-komprimeret.pdf>

Ilaqutariinnik unammillernartumi inissimasunuk naapitsinermi apeqquutit kaaviiartut ikiorsiuullugit suut tamarmik ataqatigiinnerannik oqaluttuarnermillu eqqarsartariaaseqarneq qanoq akuleriisinneqarsinnaanerannut marlunnik assersuusiorpugut:

Assersuut siulleq ilaqutariinnut atugarliortunut aningaasaqarnikkut ajornartorsiuteqartunut sammivoq:

Sulianik suliaqartoq: "Aningaasaqarnikkut qaangerniagassat massakkut misigisasi pillugit oqaluttuarsinnaavisi?"

Ilaqutariit: "Akiligassagut akilerniarnerat ajornakusoortipparput taarsigassarpassuaqarlutalu."

Sulianik suliaqartoq: "Aningaasaqarnikkut qaangerniagassaqarnissi ilaqutariittut inuunissinnut atassuteqarnissinnullu qanoq sunniuteqarpa?"

Ilaqutariit: "Initsinnit anisitaanissarpud ernumagaarpud tamannalu ilaqtatsinni uippakajaalersitsillunilu aaqqiagiinnginnernik pilersitsivoq. Meeqqatsinnik arsaarneqarnissarpud ernumagaarpud."

Sulianik suliaqartoq: "Aningaasaqarnikkut qaangerniagassassinnut nukittuutut sumi misigisimanerlusi oqaluttuarsinnaavisi? Iliuutsit suut aningaasaqarnikkut qaangerniagassassinnut iluaqutaasinnaasut misigivisiuk?"

Ilaqutariit: "Aaqqiissutissarsiniarluta suleqatigiikkaangatta aamma sipaarnissamut pisariaqanngitsumillu atuinnginnissamut tapersersoqatigiikkaangatta isumaginissaanuk nukissaqartutut misigisarpugut."

Sulianik suliaqartoq: "Aningaasaqarnikkut qaangerniagassasi isumaginiarlugit alloriarnerit suut tigareersimavisigit?"

Ilaqutariit: "Aningaaserivik ilaqqatigullu oqaloqatiginiarsimavagut aningaasaqarnikkulli ikiuussinnaangillat."

Sulianik suliaqartoq: "Aningaasaqarnissinnik qanoq aqutsilluarnerulersinnaanersi eqqarsaatigisimavisisiuk?"

Assersuummi matumani suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarnerup aningaasaqarnikkut qaangerniagassat aaqqiissutissallu ukkatarineqarpud taamatullu ilaqutariit oqaluttuaannik siunissamillu neriuutaannik ukkataqarpoq. Apeqquutit inerisarneqarsimappud ilaqutariinni eqqarsarneq oqaloqatigiinnerlu nukittoqutillu siuarsarniarlugit assersuutigalugu ilaqutariit namminneq aaqqiissutissamik siunnersuuteqartillugit immaqalu missingersuusiornissamut pisariaqanngitsumillu atuinerup killilernissaanuk tapersersorlugit.

Assersuutip aappaa ilaqutariinnut atornerluinermik ajornartorsiuteqartunut inoorlaamillu ungaavaraateqartunut sammivoq:

Sulianik suliaqartoq: "Ungaavaraatitaarassi inuunersi qanoq allanngorsimanersoq oqaluttuarsinnaavisi?"

Ilaqutariit: "Ungaavaqqap unnuami eqqumatittarpaatigut."

Sulianik suliaqartoq: "Angajoqqaatut misigisaqarnissinnut atornerluinermik ajornartorsiuteqarnerse qanoq sunniuteqarpa?"

Ilaqutariit: "Hashimik pujortartarunnaarniarsarigaluarpugut kisianni sapernaqaaq."

Sulianik suliaqartoq: "Hashimik pujortartarunnaarnissamut kajumissusersi suminngaanneerpa?"

Ilaqutariit: "Ungaavaraq".

Sulianik suliaqartoq: "Ungaavaraatissinnut ilaqutariittullu inuunissinnut peqqinnartumik atugaqalernissamut susoqartariaqarsoraasiuk?"

Ilaqutariit: "Atornerluinermik ajornartorsiuteqarnermut anigorniarlugu akisussaassuseqartumillu angajoqqaajunermik ilinniarnissamut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsivugut."

Assersuummi matumani suut tamarmik ataqatigiinnerannik eqqarsartariaaseqarnermi atornerluinermik ajornartorsiuteqarneq, ilaqutariittut inuuneq aaqqiissutissallu ukkatarineqarput taamatullu aangajoqqaanngorlaatut inuunermi atornerluisuuneq kiisalu siunissamut kissaatit nerivutillu ukkatarineqarput. Sulianik suliaqartunit matumani aaqqiissutit ilaattut qanigisaasut qanittumilluunniit atassuteqaatit allat ilanngunneqarsinnaapput kiisalu neqeroorutinut attuumassuteqartunut soorlu assersuummi matumani Allorfimmut innersuussisoqarluni. Tassani aamma MANU Hash atorluarneqarsinnaapput.

Ilanngussaq 4 - Assersuut:

Assersuutit ataaniittut Siusissukkut Suliniuteqarnermi suleqatigiinnit eqqarsaatersuutissatut atorneqarsinnaapput.

- Suliami tassani qanoq iliussavisi?
- Akunnattoorfiit suut takuisigit?
- Ilaqtariinnut Suliniuteqartoq qanoq ittuusinnaava?

Assersuut 1

Anaanamut kisimiittumut unammillernartumik inissisimasumut pingasunik qitornalimmut meeqqerisoq aallarnisaalluni pulaarpoq. Anaanap kisimiittup meeqqat pingajussaa erniareqqammerpaa. Meeqqerisup piffissap ingerlanerani pulaartarnikkut ilaqtariit qaangerniagassai maluginialerpai. Anaanaasup meeraani nukarliup tullia marlunnik ukiulik oqimaassutsimigut nerisaqarnikkullu ajornartorsiuteqartoq maluginiarpaa anaanaasorlu uippakajaarlunilu artorsartoq maluginiarlugu. Annertunerusumik tapersersuinissaq pillugu meeqqerisup ilaqtariinnut ilitersuisoq ilannguppaa.

Ilaqtariinnut ilitersuisup meeqqerisoq ataatsimeeqatigaa ilaqtariit pisariaqartitaat qaangerniagassaalu oqaluuseriniarlugit. Ataatsimoorlutik suliaqarfissat suuneri inissippaat, tamatumani ilanngullugit meeqqat peqqissuunissaat anaanaasup tarnikkut atugarissaarnera aamma ilaqtariit aningaasaqarnikkut patajaassusaat il.il.

Tapersersuinertik imminnut ataqatigiinnissaat qulakkeerniarlugu meeqqerisoq ilaqtariinnullu ilitersuisoq paasisutissanik avitseqatigiipput ataatsimiinnissallu pilersarusiorlugit. Anaanaq kisimiittoq tarnip pissusaanik ilisimasalimmit ikiorneqarnissamut aamma neqeroorfigineqarpoq, kingornami erninermi isumatsassimangaarneq atulersimavaa meeqqerisumit misissuinikkut paasineqartumik.

Meeqqerisup aamma ilaqtariinnut ilitersuisup kiisalu tarnip pissusaanik ilisimasallip suliassaqarfiit akornanni suleqatigiinnerisigut ilaqtariit tamakkiisumik isigaluni tapersersorneqarput. Anaanap kisimiittup meeraa peqqinnerulerneranik takussutissaqalerpoq anaanaasullu uippakajaarnera annikinnerulerni iluaqutaasumillu katsorsarneqarluni ilaqtariinnullu ilitersuisumit angerlarsimaffimmi suliassanut tapersersorneqarluarluni. Assersuutip matuma takutippaa suliassaqarfiit akornanni meeqqerisup ilaqtariinnullu ilitersuisup suleqatigiinnerat tamakkiisumik tapersersuinermik qanoq pilersitsinersoq ilaqtariit atugarliortut inuuneranni sammivinnut assigiingitsunut iluaqutaasunik.

Assersuut 2

Anaanangortussaq Siusissukkut Iliuseqarnermut innersuunneqarpoq. Anaanaasup ilaqutariinnikkut oqaluttuassartaa nalunngilat/rsi, anaanangortussallu angajoqqaavi imigassamik atornerluisuusut aappariinnermilu nakuusernertalimmik inuuneqartut nalunngilat/rsi.

Anaanangortussaq Siusissukkut Iliuseqarnermut innersuunneqarpoq meeraanermini sumiginnarneqarsimammat.

Utoqqaat illuanni sundhedsassistentit suliffeqarpoq namminerlu ineqarluni. Meeqqap ataataalu aappariipput ineqatigiinnatilli. Angajoqqaanngortussat pillugit annertunerusumik paasisutissaqangilaq.

Anaanaasup ataatsimeeqatiginerani naartunini nuannarerpasippaa atugarliornermillu immikkut takussutissaqarani. Pisimasulli suliarinissaanut tapersorsorneqarusulluni oqaluttuarpoq qanorli pinissaa oqaatiginagu.

Ilanngussaq 5 Ingerlatseriaatsit immersugassallu assigiinngitsut

Ilanngussaq 5.1 Innersuussinermut immersugassamut siunnersuut

Siusissukkut Suliniuteqarnermut innersuussinermut suliaqarfinit tamanit atorpeqarsinnaavoq

Ateq: _____ Inuup normua: _____

Najugaq: _____ Oqarasuaat: _____

Nunap immikkoortua/Kommuni	Erninissamut ulluliusaq:	Suliffik:
Innersuussisuuvoq:		
Innersuussinermut tunngaviusoq:		
Ilaqutariit katitigaanerat		
Inuit attaveqaataasut allat		
Ineqarniarnikkut inissisimaneq: Illoqtigiit qassinik inuttaqarpat:		
Suliffeqarneq:		
Kommunimut attaveqarpa: Aap___ Naamik___ Sulianik suliaqartoq:		
Naartuneq pilersaarutaava/kissaataava:		
Meeqqap/meeqqap inunngorneqanngitsup qatanngutai:		
Qatanngutaasut pillugit paasisutissat (inissinneqarsimaneq, meeravissiannngortinneqarsimaneq):		
Atornerluinermik atugaqartoqarsimava - sumik:		
Atornerluinerup annertussusaa: ullut tamaasa, sapaatit akunnerannut, annertussuseq:		
Siornatigut suliniuteqartoqarsimava? Qanoq ittumik?		

Ilaqutariit/ilaqutariinngortut qanoq ikiorneqarusuppat/tapersorneqarusuppat?

Iliuseqarnissamut ataatsimiinneq ulloq / -20
Inuk attaveqaataasoq/ataqatigiissaarisoq toqqarneqartoq

Inuit attaveqarfissat allat:
Ernisussiortoq/ernisussiornermik suliaqartuni qitiusoq;
Meeqqerisoq
Inunnik isumaginninnermi siunnersorti:
Tarnip pissusaanik immikkut ilisimasalik:

Ataatsimiinnissap tullia ulloq / -20

Akuersinermut nalunaarut

Naartusup avatangiisaani toqqissimasumik atugassaqartitsinissaq meeqqallu inunngorlaap pitsaanerpaamik atuagassaqarluni peroriartorsinnaanissaata qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu maannakkut naartuninnut attuumassuteqartutut nalilerneqartunik paasissutissanik piniarsinnaanissarput nassiussisinnaanissarpullu ilinnit akuerineqarnissaa kissaatigaarput. Akuersissut meeqqap marlunnik ukioqalernissaanut atutissaq.

Peqqinnissaqarfik__Isumaginninnermut Ingerlatsivik/Kommuni__Alla_____

Matumuuna akuersissutigaara

Ulloq_____ Atsiorneq_____

Ilanngussaq 5.2 Suliap ingerlanneqarneranut naliliinissamut ataatsimiinnissamut imaluunniit attaveqaatit ataatsimiinnissaannut siunnersuut

Ateq: _____ Inuup normua: _____

Najugaq: _____ Oqarasuaat: _____

Nunap immikkoortua/Kommuni	
Ilaqutariit katitigaanerat	
Anaanaasoq	
Ataataasoq	
Allat	
Inuit attaveqarfiit	
Meeqqap inunngorneqanngitsup qatanngutai	
Peqataanermut nassuiaat	
Iliusissatut pilersaarut	
Suleqatigiissitap katitigaanera	
Sulianik suliaqartoq	

Ernisussiortoq	
Meeqqerisoq	
Ingerlatsineq	
Suliaqarfinni suliaqartunik/ immik-koortortanik suleqateqarneq	
Suliaqarfinni suliaqartunik/ immik-koortortanik suleqateqarneq	
Siunissaq	
Oqaaseqaatit	

Ilanngussaq 5.3 Ingerlatsinissamut pilersaarut

Siusissukkut Iliuseqarnermi ingerlatsinissamut pilersaarummut missingiut

A. Angajoqqaangortussat pillugit paasisutissat

Anaanangortussap aqqa:	Inuup normua:
Ataatangortussap aqqa:	Inuup normua:

B. Ilaqutariinnik nassuiaat

Ilaqutariit sooq siusissukkut iliuseqarnermut innersuunneqarnerisut matumani nassuiarneqassaaq. Ilaqutariit massakkut inissisimanagerat, tamatumani isumalluutit ajornartorsiutillu ilanngullugit.

C. Iliuseqarnermut tamakkiisumik siunertaq

Innersuussinermit tamakkiisumik anguniakkat suunerat ilaqutariillu tapersersuineq qanoq ittoq pisariaqartinneraat matumani nassuiarneqassaaq. Ilaqutariinnut piffissamut qaninnerusumut ungasinnerusumullu anguniakkat suppat?

D. Iliuussat siviussusissaannullu naatsorsuutigisat

Iliuserisassat	Iliuserisassat ulloq aallartiffissat	Siviussusissaannut naatsorsuutigisat
<i>Iliuserineqartussatut naatsorsuutiginartut matumani toqqarneqassapput</i>		

1. Ilaqutariit inuunermi atugarissaarnerisa siuarsarneqarnissaannut peqqinnartumillu ineriartornerannut anguniakkat aalajangersimasut

Anguniagaq 1

Anguniakkamut ulluliusaq:	Anguniagaq aalajangersimasooq	Akisussaaffik, isumaqatigiisutit aalajangersimasut il.il.	Anguniakkat piviusunngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarneq suna ilaqutariinnit takutinneqassava</i>
---------------------------	-------------------------------	---	---

Anguniagaq 2

Anguniakkamat ulluliusaq:	Anguniagaq aalajangersimasoq <i>SMART-imi anguniakkat aallaavigineqarsinnaapput</i>	Akisussaaffik, isumaqatigiisutit aalajangersimasut il.il.	Anguniakkat piviusunnngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarneaq suna ilaqtariinnit takutinneqassava</i>
----------------------------------	---	--	---

Anguniagaq 3

Anguniakkamat ulluliusaq:	Anguniagaq aalajangersimasoq <i>SMART-imi anguniakkat aallaavigineqarsinnaapput</i>	Ansvar, konkrete aftaler m.v.	Anguniakkat piviusunnngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarneaq suna ilaqtariinnit takutinneqassava</i>
----------------------------------	---	--------------------------------------	---

2. Angajoqqaanngortussat ingerlatsinissamik pilersaarummut oqaaseqaataat

<i>Ingerlatsinissamik pilersaarummut iliuuserisassallu aallartinneqarsimasunut angajoqqaat oqaaseqaataat</i>	Ulloq
--	-------

3. Ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanik naleqquttunik siusissukkut iliuuseqarnermi suliassa qarfiit akornanni suleqatigiinnut tunniussinissamat akuersissut

3.1 Angajoqqaat ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanik naleqquttunik siusissukkut iliuuseqarnermi suliassa qarfiit akornanni suleqatigiinnut tunniussinissamat akuersissuteqarsimappat	☐ Aap	☐ Naamik
3.3. Qulaaniittoq akuerisimagaanni ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanit naleqquttut sorliit siusissukkut iliuuseqarnermi suliassa qarfiit akornanni suleqatigiinnut ingerlateqqinneqarsimappat? <i>Ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanit naleqquttut sorliit siusissukkut iliuuseqarnermi suliassa qarfiit akornanni suleqatigiinnut ingerlateqqinneqarsimanersut naatsumik nassuiaruk. Assersuutigalugu tassaasinnaapput tapersersuinermit tamakkiisumik siunertaasoq, siunertarlugu anguniarlugu iliuusissaq suna pisariaqartinneqarnerasoq, kiisalu ilaqtariit inuunermi atugarissaarnerannut ineriartornerannullu atatillugit anguniakkat aalajangersimasut.</i>		

Paasissutissanik illersuinermit peqqussummi malittarisassat malillugit ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanit attuumassuteqartut ingerlateqqinneqarsinnaapput atortuni tunniunneqartussatut eqqarsaatigineqartuni inuit taaneqartut tamarmik ersarissumik akuersitinneqarsimappata. Ingerlatsinissamat pilersaarutip ilaanit naleqquttunik ingerlatiseqqiineq paasissutissanik illersuinermit peqqussummi immikkoortorta 5-imi tunngavigineqartut isiginiarneqassapput, tamatumani ilaatigut paasissutissanik annikillisaanermi tunngavik kiisalu paasissutissanik illersuinermit inatsisini naleqquttuni allani aalajangersakkat ilanngullugit.

Sullissisumut attaveqaatinut paasissutissat:

Ateq:	Kommuni:	E-mail:	Oqarasuaatip normua:
-------	----------	---------	----------------------

Ilanngussaq 5.4 Ingerlatsinissamut pilersaarut - Case eksempel

A. Angajoqqaangortussat pillugit paasisutissat

Anaanangortussap aqqa: Anna Olsen	Inuup normua: 010101-0202
Ataatangortussap aqqa: Anders Jensen	Inuup normua: 020202-0101

B. Ilaqutariinnik nassuiaat

Ilaqutariit sooq siusissukkut iliuseqarnermut innersuunneqarnersut matumani nassuiarneqassaaq. Ilaqutariit massakkut inissisimanerat, tamatumani isumalluutit ajornartorsiutillu ilanngullugit.

Angajoqqaangortussat marluullutik massakkut suliffeqangillat. Andersip angajoqqaavini najugaqarput. Annap angajoqqaavi illoqarfimmi allami najugaqarput qanittumillu attaveqarfigingilai.

Aappariit aatsaat meerartaalerput meerarlu qilanaaralugu oqaluttuarlutik.

Aappariit susinissartik ernereernissamullu sunik piareersaassanerlutik suli pilersaarusiunngilaat. Aappariilli nassuiaapput Andersip angajoqqaavi aningaasaqarnikkut paarsisarnikkullu tapersersuisorujussuusut.

Anders suliffissarsiorniarpoq, Anna suliffeqalernissamut pilersaaruteqangilaq.

C. Iliuseqarnermut tamakkiisumik siunertaq

Innersuussinermut tamakkiisumik anguniakkat suunerat ilaqutariillu tapersersuineq qanoq ittoq pisariaqartinneraat matumani nassuiarneqassaaq. Ilaqutariinnut piffissamut qaninnerusumut ungasinnerusumullu anguniakkat suuppat?

Aappariit inuusuttuupput angajoqqaangornissaminullu tapersersorneqarsinnaanertik nuannaarutigalugu.

Aappariit meerassaminnik isumaginnissinnaajumallutik sakkulersorneqarnissaminut tapersersorneqarusupput.

Aappariit meeqqamik isumaginninnissamut aningaasaqarnikkut ikiorneqarusupput. Aappariit suliffissarserusupput

Aappariit initaarnissaminut ikiorneqarusupput.

D. Iliuusissat sivissusissaannullu naatsorsuutigisat

Iliuserisassat	Iliuserisassat ulloq aallartiffissaat	Sivissusissaannut naatsorsuutigisat
Meeqqap inunngorneranit meeqqerisumit akulikinnerusumik pulaarneqarneq. Siunertaq: Meeqqap toqqissisimasumik aallartissinnaanissaannut angajoqqaat ilitsersorneqarsinnaapput.	Meeraq inunngoreerpat	Meeqqap marlunnik ukioqalernissaata tungaanut

Ilaqutariit ilaqtariinnut ilitsersuisumik attuumassuteqalersinnissaat. Siunertaq: ilaqtariit perorsaernermut, angerlarsimaffimmi suliaasanut sakkulersorneqarnissaat; soorlu nerisassiornermut iluarsaassinermut	Meeraq inunngoreerpat	Meeqqap marlunnik ukioqalernissaata tungaanut
Aappariit suliffissarsiuussisarfirmut attuumassuteqalersinnissaat. Siunertaq: aappariit imminnut pilersorsinnaajumallutik namminneq isertitaqalernissaat.	Meeqqat inunngunnginnerani kingornalu.	
Aappariit inissarsiortutut allatsissinnaanissaat, immaqa isumaginnittoqarfik aqqutigalugu inissamut. Siunertaq: Ilaqutariit nammineersinnaalernissaat.	Meeqqat inunngunnginnerani kingornalu.	

1. Ilaqutariit inuunermi atugarissaarnerisa siuarsarneqarnissaannut peqqinnartumillu ineriartornerannut anguniakkat aalajangersimasut

Anguniagaq 1

Anguniakkamut ulluliusaq: 1/2-24	Anguniagaq aalajangersimasoaq Meeqquerisumit ilassutitut pulaarneqarneq Ilaqtariinnut ilitsersuisumik ilaqtariinnut attaviliineq.	Akisussaaffik, isumaqatigiisutit aalajangersimasut il.il. Meeqquerisooq ilaqtariinnullu ilitsersuisooq meeraq inunngoreerpat angajoqqaanut pulaarsinnaapput, meeraq misissorlugu immaqalu angajoqqaat tassunga atatillugu sakkulersorlugu.	Anguniakkat piviusunngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarneq suna ilaqtariinnit takutinneqassava</i> Ilaqtariit meeqqamik isumaginninnissamut ima toqqissisimatigilersimassapput angajoqqaajulluarnissamut sakkussaqaalersimallutik, isumassiuinermut, atassuteqalernissamut meeqqamillu ineriartortitsillutik.
--	--	--	---

Anguniagaq 2

Anguniakkamut ulluliusaq: 1/2-24	Anguniagaq aalajangersimasoaq Aappariit suliffitta-assapput	Akisussaaffik, isumaqatigiisutit aalajangersimasut il.il. Aappariit imminnut meerasaminnillu namminneerlutik pilersorsinnaaniassammata suliffissarsiuussisarfirmut attaveqarnissamut ilitsersorneqassapput.	Anguniakkat piviusunngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarneq suna ilaqtariinnit takutinneqassava</i> Ilaqtariit aningaasaqarnikkut Imminnut pilersornissaat.
--	---	---	--

Anguniagaq 3

Anguniakkamut ulluliusaq: 1/2-24	Anguniagaq aalajangersimasoq Ilaqutariit initaarnissaat	Ansvar, konkrete aftaler m.v. Ilaqutariit inissarsiornissamut tapersorsorneqassapput immaqalu allanneqarluni	Anguniakkat piviusunngortinneqarnerannik nassuiaat <i>Anguniagaq anguniarlugu siuariarnej suna ilaqutariinnit takutinneqassava</i>
--	---	--	--

2. Angajoqqaanngortussat ingerlatsinissamik pilersaarummut oqaaseqaataat

<i>Ingerlatsinissamik pilersaarummut iliuuserisassallu aallartinneqarsimasunut angajoqqaat oqaaseqaataat</i>	Ulloq
--	-------

3. Ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanik naleqquttunik siusissukkut iliuuseqarnermi suliasaqarfiit akornanni suleqatigiinnut tunniussinissamut akuersissut

3.1 Angajoqqaat ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanik naleqquttunik siusissukkut iliuuseqarnermi suliasaqarfiit akornanni suleqatigiinnut tunniussinissamut akuersissuteqarsimappat	☒ Aap	☐ Naamik
3.3. Qulaaniittoq akuerisimagaanni ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanit naleqquttut sorliit siusissukkut iliuuseqarnermi suliasaqarfiit akornanni suleqatigiinnut ingerlateqqinneqarsimappat? <i>Ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanit naleqquttut sorliit siusissukkut iliuuseqarnermi suliasaqarfiit akornanni suleqatigiinnut ingerlateqqinneqarsimanersut naatumik nassuiaruk. Assersuutigalugu tassaasinnaapput tapersersuinermit tamakkiisumik siunertaasoq, siunertarlugu anguniarlugu iliuusissaq suna pisariaqartinneqarnersoq, kiisalu ilaqutariit inuunermi atugarissaarnerannut ineriartornerannullu atatillugit anguniakkat aalajangersimasut.</i>		

Paasissutissanik illersuinermit peqqussummi malittarisassat malillugit ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanit attuumassuteqartut ingerlateqqinneqarsinnaapput atortuni tunniunneqartussatut eqqarsaatigineqartuni inuit taaneqartut tamarmik ersarisumik akuersitinneqarsimappata. Ingerlatsinissamut pilersaarutip ilaanit naleqquttunik ingerlatitseqqiineq paasissutissanik illersuinermit peqqussummi immikkoortorta 5-imi tunngavigineqartut isiginiarnejassapput, tamatumani ilaatigut paasissutissanik annikillisaanermi tunngavik kiisalu paasissutissanik illersuinermit inatsisini naleqquttuni allani aalajangersakkat ilanngullugit.

Sullissisumut attaveqaatinut paasissutissat:

Ateq:	Kommuni:	E-mail:	Oqarasuaatip normua:
-------	----------	---------	----------------------

Ilanngussaq 6 Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20 26. juuni 2017-imeersoq

Akuersineq aamma Siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit sulinermi paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq

Akuersineq

§ 50. Kommunalbestyrelsi angajoqqaangortussanit imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassusilimmit meeqqamiillu, taanna 15-inik ukioqalersimappat, ikiorsiinissamik suliniuteqarnissanik, tak. § 21, immikkut ittunik ikiorsiinissanik, tak. § 25, imaluunniit ikiorsiinissanik suliniuteqarnernik sukannernerusunik, tak. § 27, taamaattoq tak. imm. 2, aalajangiisoqartinnagu, allaganngorlugu akuersisummik pissarsiniassaaq. Suliniuteqareermermi malitseqartitsinermik, tak. § 42, aalajangiisoqartinnagu, kommunalbestyrelsi meeqqamit imaluunniit inuusuttumit allaganngorlugu akuersisummik pissarsiniassaaq.

Imm. 2. Imm. 1-imi oqaaseqatigiit suillianni akuersisummik piunasaqarneq saneqqunneqarsinnaavoq, ikiorsiinissamik suliniuteqarnermik aallartitsinissaaq meeqqap peqqissusaanut, ineriartorneranut peroriartorneranullu annertuumik pingaarutilittut isigineqarpat kiisalu ikiorsiinissamik suliniuteqarneq akuersisummik pissarsingikkaluarluni anguneqarsinnaasutut isigineqarpat.

Imm. 3. Aalajangikkat, tak. § 6, angajoqqaatut oqartussaassusilimmik imaluunniit meeqqamit akuersisummik pisariaqartitsinngillat.

Siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit sulinermi paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq

§ 51. Atuarfik, atuareermermi ornittagaq, napparsimasunik paarsisut, peqqissaasut, meeqerisut, nakorsat, kigutit nakorsaat kigutigissaasullu kommunip peqqissaaviani atorfeqartut, ulluunerani neqeroorutit, sunngiffimmi ornittagaq oqartussaasullu meeqqanik atugarliortunik sullissinerup iluani suliassanik suliaqartartuusut meeqqap inuttut ilaqtaminilu atugarisai, inummut namminermtut tunngalluinnartut pillugit paasissutissat akunnerminni paasissutissiisutigisinnaavaat, paasissutisseeqatigiinneq meeqqat atugarliortut pillugit siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit suleqatigiinnermut atatillugu pisariaqartuusorineqarpat.

Imm. 2. Meeraq aalajangersimasooq pillugu suliassami paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq, tak. kapitalit 7-imiit 9-mut aamma § 42, ataatsimiinnermi ataasiartumik pisinnaavoq. Immikkut ittumik pisoqartillugu oqartussaasut suliffeqarfiillu imm. 1-imi taaneqartut akornanni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq malitseqartitsilluni ataatsimiinnermi pisinnaavoq.

Imm. 3. Suliffeqarfiit imminnut pigisut namminersortunilluunniit pigineqartut, katsorsaaviit namminersortut atuarfiilluunniit namminersortut pisortat imm. 1-imi taaneqartut suliassaataannik suliaqartuusut, akunnerminni aammalu pisortanut suliffeqarfinnullu imm. 1-imi taaneqartunut paasissutissanik imm. 1-imi taaneqartutuulli annertutigisumik paarlaasseqatigiissinnaapput.

Imm. 4. Oqartussaasut suliffeqarfiillu imm. 1-imiit 3-mut malillugit paasissutissanik ingerlatitseqqiisinnaasut taamaaliornissaminut pisussaaffeqanngillat.

**ISUMAGINNINNERMUT
AQUTSISOQARFIK**
SOCIALSTYRELSEN

